

SOMMER i Grenseland

2020

MARKER

Grenseland

SOMMER 2020

Marker
Innbyggere: 3.595
Areal: 413 km²
Kommunesenter: Ørje
Ordfører: Theodor Bye, Sp

LEADER

En spesiell sommer

Så er den i gang, den mest spesielle sommeren i manns minne. Koronapandemien har snudd det meste på hodet. Både i Marker og i resten av landet vil ferietiden og øvrige sommeruker bli preget av håndvask, sosial distanse, arrangementer som forsvant og improviserte løsninger. I skrivende stund er det begrensninger i grenseplasseringen til Sverige. Det gjør den lokale situasjonen veldig spesiell. Tiden får vise om restriksjonene oppheves i løpet av sommeren.

Heldigvis er folk i Marker kreative og løsningsorienterte. SOOTspelet, Slusefestivalen. Lørdag i slusene, kunst på Ørje Brug, All Over Again og mye annet måtte kaste inn håndkleet på grunn av smittefare og restriksjoner. Slike avlysninger kan ta motet fra de fleste. Men ikke i Marker. Her kaster man seg rundt og gjør det beste ut av situasjonen. Når nordmenn blir oppfordret til å feriere i hjemlandet, vil Marker ha sin del av kaken. Tilstrømmingen av besøkende på forsommelen bærer bud om at det kan bli en formidabel sommer i Marker i år.

Ingen pandemi kan ødelegge Markers naturgitte forutsetninger. Vidstrakte skogområder og Haldenkanalen ligger der, om ikke med azurblått vann, så i det minste med alle sine øvrige attraksjoner. Haldenkanalen er rekreasjonsområdet som får folk i hoptall til å bruke båt, kano, fiskestang og badetøy. Onde tunger vil ha det til at Haldenkanalen er Norges best bevarte hemmelighet. Riktig eller galt; dette blir det slutt på. De ferierende i år vil forhåpentligvis skryte uhemmet og komme tilbake. Og med besøk av NRKs sommerbil som skal filme turen langs kanalen minutt for minutt, vil nordmenns øyne for denne perlen bli åpnet en gang for alle.

Vi skal heller ikke glemme Markers kanskje største attraksjon – markingene selv. Det hjelper å ha flotte attraksjoner. Men avgjørende for de gode opplevelsene er å bli møtt av vennlige mennesker. Markingene er stolte av bygda si. Derfor gir de også av seg selv når gjester kommer på besøk. Dette vil alle besøkende erfare når de i sommer strømmer til Ørje, Marker og Grenseland.

God sommer!

NRKS SOMMERBIL TIL ØRJE

I sommer skal NRK gjøre som nordmenn flest: Reise på bilferie i eget land. Ett av stoppestedene blir Ørje.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Seerne inviteres med på en biltur som strekker seg over seks uker gjennom Sommer-Norge. Ekstra gledelig for oss her i Grenseland er at en etappe går langs Haldenkanalen. Ørje er et naturlig sted å stoppe.

Uke 31

Sommerbilens tur gjennom vår

region starter 29. juli på Verdens Ende i Vestfold, fortsetter via Horten-Moss, sørover langs Østfold-kysten til Hvaler. Deretter til Halden og oppover langs Haldenkanalen, gjennom Aremark, til Ørje. Uken avsluttes med tur fra Ørje langs fylkesvei 21, via Skottetrud til endestasjonen Kongsvinger der det hele avsluttes 2. august.

To kjente fjes vil bemanne

NRK-bilen. Hver uke byttes disse ut med nye kjendiser. Hvem som vil havne på våre kanter gjenstår å se.

Sommerbilen følges av et helikopter med spesialkamera, slik at seerne får se landskapet de kjører gjennom også fra luften. Dermed kan folk være med fra sine egne balonger og hager, nes og fjelltopper.

Treffet folk

– Det blir en reise på norske veier gjennom vakker natur og landskap. Med Sommerbilen kommer vi rundt i landet og treffer folk der de er denne sommeren. På ferger, rasteplasser, der de bor eller ferierer, sier Kristin Ytre-Arne, fungerende

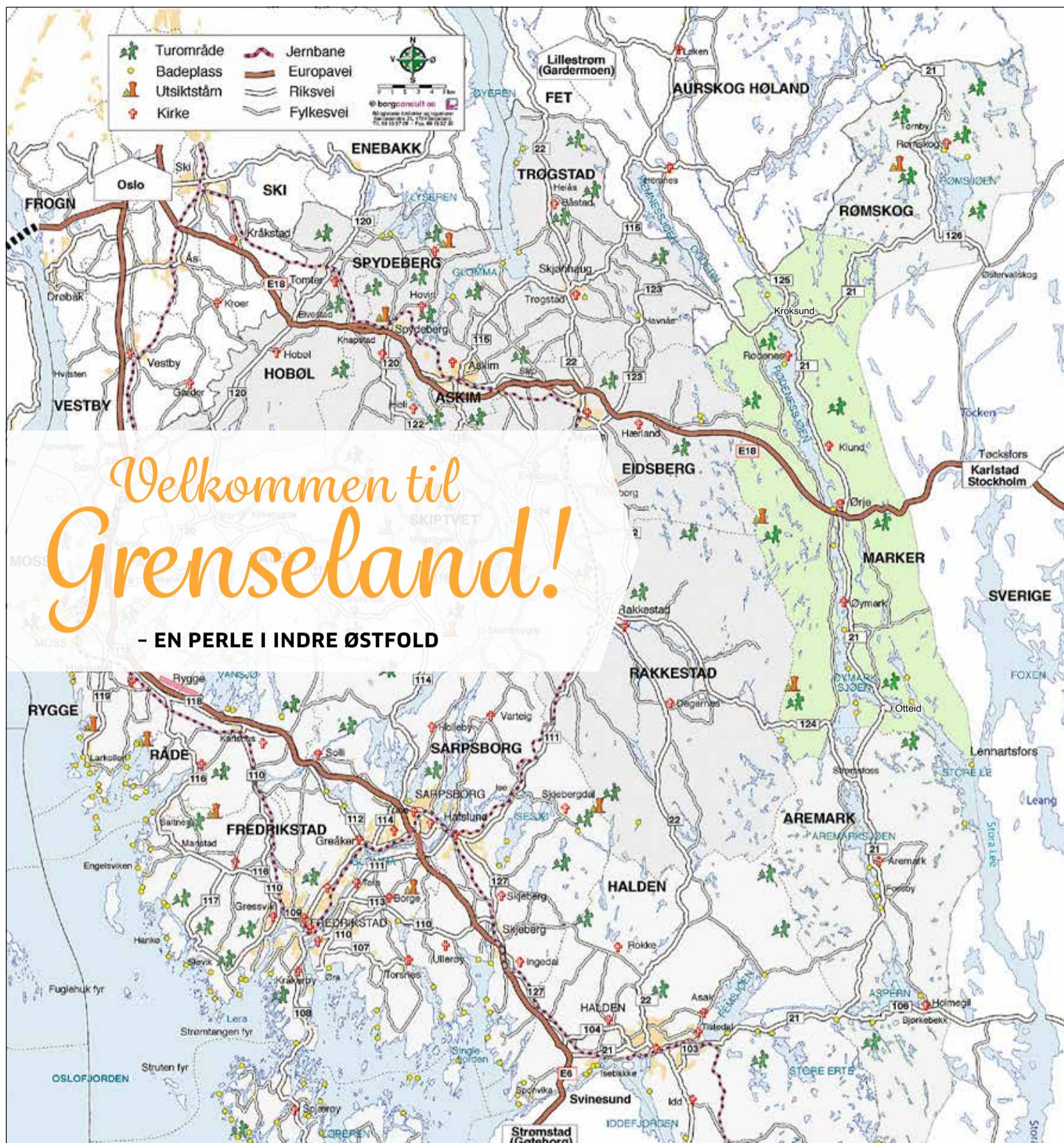
programsjef i NRK region vest.

– Vi gjør opptak av bilturen minutt for minutt på dagtid. Så sendes turen på NRK1 om kvelden etter Dagsrevyen, sier hun.

Ønsker tips

– De artigste attraksjonene står ikke alltid i guideboken, sier prosjektleder Ingrid Langeland Olderbakk.

– For å finne frem til en perle, attraksjoner eller spennende mennesker å prate med, er vi avhengig av tips fra publikum. På nrk.no har vi en egen link der du kan komme med tips. Sendingen blir til mens vi kjører, sier prosjektlederen.

– noe for enhver smak!

SamvirkeLaget
S
Bruktbutikk

Storgata 37, 1870 Ørje

**STILLESBY
BYGG AS**

- NYBYGG • TILBYGG • RESTAURERING
- VINDUER OG DØRER • TAKRENNER
- TAKSIKRING • GRUNNARBEID
- MURERARBEID • STILLAS
- UTFØRER JOBB MED MINIGRAVER

Besøksadresse: Haldenveien 41, 1870 Ørje
Telefon Fredrik: 976 09 111

SOOT SPEL & SPRELL
PRESENTERER
FAMILIEFORESTILLINGEN:
Skjulte spor

Manus & Regi
Anneli Solle

På Ørje Brug 18, 19, 25. & 26. juli
Spilles klokken 11.00, 13.00 & 15.00
Kun 20 plasser pr forestilling!
Billetter kjøpes på tikklo.com
Anbefales fra 6 år og oppover

 Marker kommune

 MARKER SPAREBANK

**BYGG &
BEVAR** Vinner av Bygg og
Bevar-prisen 2017

Mesterverk siden
1875

STUDSRUD
MALERMESTER

maling
tapetsering
striue
dekor
kalking
linoljemaling
møbler
vinduer
bad
flislegging
antikvarisk
restaurering

Strekking av strietak og vegger
Antikvarisk restaurering
Ta kontakt i dag!

Moseveien 1, 1870 Ørje. Tlf. 69 81 14 88. E-post: post@studsrud.no

www.studsrud.no

**ALT I
DEKK**

- BILDEKK • SMÅDEKK
- LANDBRUKSDEKK • DEKKREPARASJONER
- DEKKHOTELL • HAGEDEKK

**ØRJE
DEKK OG MOTOR
SERVICE**

Åpningstider man - fre: 8-16

Storgt. 84, 1870 Ørje
Innkjøring bak
REMA 1000

Tlf. 69 81 10 49
Mobil 92 61 11 21
Epost: tor-ar-k@online.no

ANONBY GÅRD

Nye poteter kommer
i slutten av juni

I år har vi	- Celandine
- Juno	- Fakse
- Arielle	- Brage
- Blå tidlig	- Grom
- Berber	- Labella
- Cerisa	- Mandel
- Erika	- Pimpernell

Vi selger også

EGG
HONNING og
HONNINGPRODUKTER
fra Kjartans Honning
SIRÜP/SALT
fra Linnea
Finnskogen

Mange gode tilbud – følg oss på [f](#)

TELEFON 41 52 30 17

ANONBY GÅRD, 1870 ØRJE. E-POST: NESSET@HALDEN.NET

Turistsjef Grete Elgetun står på E18 og ser ut over selve hjertet i Sommer-Ørje. Slusene er i seg selv fantastiske. Midt på bildet ser vi de tre bodene som leies ut gratis. Turistinformasjonen ligger like under europaveien, og nederst i bildet skimter vi Kanalmuseet og dampskipet «Turisten».

«Der folk møtes skjer det noe»

Sluseområdet er selve hjertet i Sommer-Ørje. Men turistsjef Grete Elgetun og Marker kommune ønsker seg enda mer aktivitet. Derfor leier de ut gratis de tre bodene som står ved øverste sluse.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

– Alle som har noe å selge eller vise frem kan leie en bod. Det kan være ting de har laget selv eller annet som lokalbefolkning eller besökende kan ha glede av. Målet er å skape enda mer liv og røre i sluseområdet. En ekstra arena der folk kan møtes, sier Grete Elgetun.

«Der folk møtes skjer det noe» er et ordtak man prøver å etterleve i Marker.

Soot-boder

Bodene ble satt opp i 2018 fordi SOOTspelet den sommeren valgte å ha sin markedssted ved toppen av slusene. Men det ble med dette ene året, for i fjor var spelet tilbake til markedsstasjonen foran Kanalmuseet. Men bodene ble stående, og de passer fint inn i miljøet.

– Hver bod har ett rom på seks-åtte kvadratmeter. Det er lås på bodene, og det er mulig å få tilgang til strøm, sier Grete Elgetun.

– Ta kontakt med Servicekontoret i Marker rådhus om du ønsker å benytte deg av dette gratistilbuddet, sier hun.

Turistinfo

Selv tilbringer turistsjefen store deler av sommeren i turistinformasjonen like ved. Pågangen har hvert sommer vært stor, og innledningen på sesongen i år tyder på at årets meget spesielle sommer også vil bli hektisk, selv om de utenlandske turistene stort sett vil uteblå på grunn av korona-restriksjonene.

– Jeg ser for meg en annerledes sommersesong, men nordmenn skal feriere hjemme, og alle kan ikke dra til Geiranger. Jeg tror at mange ønsker å se hva Marker og Indre Østfold har å by på. De vil ikke bli skuffet, sier Elgetun.

– Hva blir annerledes i år?

– Korona-situasjonen har ført til at en del arrangementer ikke vil finne sted. Slusefestivalen, Lørdag i slusene og kunstutstilling på Ørje Brug blir dessverre ikke arrangert i år. Noen andre arrangementer er også avlyst.

Natur og miljø

Det vil likevel være mye å gjøre. Naturen er den samme. Den gir fantastiske muligheter, til skogs, på sjøen, på sykkelsletten eller i kano.

Tangen-området blir bedre år for år. Her er det et yrende folkeliv der små og store bader og koser seg. Bobil-folket er midt i smørøyet og BåtCafeen er en attraksjon i seg selv. Det er også Matfatets lille salgsbod, vegg i vegg med turistinformasjonen. Og et par hundre meter unna ligger det flotte Haldenvassdragets Kanalmuseum.

Kano-utleie

Kanalmuseet leier ut kanoer. Nytt i år er at man også kan leie kanoer fra turistinformasjonen, i samarbeid med museet. Det er populært, for Marker er et eldorado for kanopadling.

– De som velger å tilbringe tid i Marker i sommer, vil ikke bli skuffet, avslutter Grete Elgetun.

BARE CHARTER FOR MS «BREKK» I ÅR

MS Brekke har avlyst ruteturene denne sesongen. Årsaken er korona-situasjonen. Det vil imidlertid seiles chartercruise for lukkede grupper. Passasjerantallet på charter er denne sesongen satt til 45 passasjerer.

Private selskaper, firmafester og foreningsturer vil gå som planlagt, men av smittevernshensyn med noen begrensninger i kapasitet og servering.

MS «Brekke» trafikkerer normalt strekningen mellom Tistedal og Strømsfoss.

«14 PÅ GATA» OM SOMMEREN 2020

- med norgesturer og pandemi

MARTHE L. JENSEN, TEKST OG FOTO

Vilde Johansen (17)

– I sommer er planen å dra på speiderleir til Sjoa. Forhåpentligvis blir dette en actionfylt tur, hvor vi blant annet skal hoppe i strikk utfor en bro. Å dra på turer med Marker Speidergruppe er alltid veldig gøy!

– I tillegg blir det en familietur til Lindesnes. På grunn av pandemien blir det ingen utenlandstur i år. Derfor kommer jeg til å være mye i Ørje i sommer, tenker jeg. Heldigvis er det masse bademuligheter her, og jeg får vært med venner. Å jobbe på BåtCafeen er heller ikke en dum ting å bruke sommeren til, noe jeg skal utnytte.

Anna Stensrud (23)

– Det er ingen tvil om at korona-pandemien har påvirket sommeren. Det blir null utland, som gjør at en norgesferie står for tur. Fra hytta vår i Gol skal vi ta turen over til Bergen. Med bolig i Ørje, med sjø på alle kanter, er det heller ikke så ille å være mye hjemme. Ettersom jeg studerer i Kristiansand, er det veldig hyggelig å være i hjembygda og møte venner jeg ikke ser så ofte lenger. Når været er fint, er det helt topp å være i Ørje.

Madikken Angelica Lysell (12)

– Det blir dessverre ingen Sverige-tur i år. Derfor skal heller familien dra på en skikkelig fjelltur. Jeg syns Ørje er kjempefint om sommeren, og det er veldig deilig å kunne bade her. Likevel syns jeg kanskje at det er et litt lite sted.

Lycke Elisabeth Noren Ronander (11)

– I sommer skal jeg til Bø Sommarland! Det gløder jeg meg veldig til. Jeg syns dette med korona er litt dumt, men det er litt bra også. Det er dumt at vi ikke får gjort så mye, men det er veldig bra at vi passer på de som kan bli veldig syke.

Tommy Skogheim (46)

– Jeg skal ha litt ferie i sommer. Den blir ekstra lang i år fordi koronaen gjør at jeg ikke kan jobbe på Rema 1000, slik jeg pleier å gjøre. Det syns jeg er litt kjedelig, fordi jeg liker Rema veldig godt. Det jeg gløder meg aller mest til i sommer er å dra på skikkelig grillfest.

Kristian Klund (15)

– Sommeren i år blir nok stort sett tilbrakt i båt på sjøen. Forhåpentligvis kan jeg få litt sommerjobb på nabogården i tillegg. Pandemien har for min del egentlig ikke påvirket sommeren særlig mye. Ørje er absolutt ikke det verste stedet å være stuck - uansett.

Ivar Jakobsen (57)

– Denne sommeren kommer jeg nok til å tilbringe mye tid på hytta på Sørlandet. Selv bor jeg i Mysen, men syns det er veldig trivelig i Ørje. Jeg kommer gjerne hit for å nyte den gode maten som er her. Det er ingen tvil om at Ørje har mye å by på om sommeren i forhold til de andre kommunene i nærområdet. Tenk så langt det er til sjøen for folk i Askim, for eksempel.

– I Ørje er sommeren helt klart i boks om man er glad i ferskvann. Selv føler jeg at jeg må til havet, men det kommer selvsagt bare an på hva man er vant til.

Pandemien har for min del egentlig ikke påvirket ferien veldig mye. Jeg er glad jeg ikke er en av dem som har hytte i Sverige, for det vil jeg tro er litt ubeilelig nå. Sommeren 2020 kommer til å bli like fin som alle andre somre.

Espen Hermanseter (26)

– Jeg skal høre på mye musikk i sommer, fordi jeg liker det veldig godt. Glad i å synge er jeg også. Jeg skal kjøre crosser og være på ræggen. Jeg tror sommeren blir veldig fin. At det skal drikkes øl passer det vel ikke å si til avisen?

Karianne Grini (43) og Kent Martinsen (46)

– I sommer er hovedplanen å være en uke i nærbeten av Lillehammer, på Tangenoddens Camping. Vi har også planer om å reise til Stavanger og besøke Kongeparken. På grunn av pandemien har vi måttet gjøre litt om på ferieplanene. Vi er glade for at vi bor i Ørje nå. Her er det alltid bra, korona eller ei. Selv er vi fra Skiptvet og Ås, men synes Ørje er et flott sted. Vi gleder oss til en norsk sommer med datteren vår Thea Amalie på fire og et halvt år.

Ørjan Johansen (41)

– Vi har ikke lagt noen skikkelig planer for sommeren ennå. Planen var i utgangspunktet å være tre uker i California, men det ser dårlig ut nå. Da blir det tre uker i Indre Østfold isteden.

Marit Fure (36)

– I dag har vi tatt turen fra Askim til Ørje for å dra på stolpejakt. Vi har løpt rundt i sentrum, vært innom fortet og Helgetjern, for å finne punktene i appen «Stolpejakten». Jeg er helt sikker på at vi tar flere turer hit i løpet av sommeren. Så lenge været er fint er det topp å være her. Etter dagens løpeøkt venter middagen på BåtCafeen. Slike ettermiddagsturer er nydelige.

Karina Kolnes (39) og Josefine Kolnes (8)

– Vi hadde planer om å ta oss en skikkelig langtur i sommer. Aserbajdsjan, Armenia, Romania og Georgia sto på tapetet. Det må vi ta igjen senere. Vi ender heller opp med å kjøre ned langs Sørlandet og besøke mye familie på veien. Vi blir selvfølgelig litt i Ørje, men også på hytta på Sunnmøre.

FISKEKORT

STORA LEE - KJØP MED SMS

Døgnkort	Send FISKEKORT CJG10 til 2470	kr 50
Ukeskort	Send FISKEKORT CJG11 til 2470	kr 100
Årskort	Send FISKEKORT CJG12 til 2470	kr 200
Trollingkort (døgn)	Send FISKEKORT CJG14 til 2470	kr 100

Kortkjøp med sms belastes din mobilregning.
For andre fiskekort og mer info om fiskeregler, se
inatur.no, på mobil eller pc

STORA LEE INNSJØLAG
Tlf.: 92 41 14 12 • fiske@storalee.no

ENKLERE BLIR DET IKKE:

Ferdigplen på rull

Med ferdigplen får du enkelt og raskt en flott og solid plen. Gresset kommer i ruller på 2,5 x 0,4 meter (1 m²), klar til å legges ut på et underlag av matjord. Deretter er det bare å vanne godt, og du har en plen som virkelig tåler å brukes.

VI LEVERER PLEN TIL HELE ØSTFOLD OG STORE DELER AV ØSTLANDET.
LEVERER OGSÅ JORD OG TORV, SAND, SINGEL, BARK OG FLIS.
RING OSS I DAG!

Fix-Ferdigplen

TELEFON 906 63 372. WWW.FIX-FERDIGPLEN.NO
Besøksadresse: Østre Rødenesveien 576, 1870 Ørje

Alt på ett sted

MALERMASTER

NORSK MALING MED SOPPDREPER

KJENTE PRODUKTER FRA JOTUN, TJÆRALIN OG GJØKO

PÅ LAGER

OPTIMAL Fra 1198,- 10 liter emb. hvit

VISIR 988,- 10 liter

ODEL RØD 625,- 10 liter

DRYGOLIN

TREBITT

JOTUN

DRYGOLIN

DRYGOLIN

DRYGOLIN

GJØKO

TJÆRALIN

TJÆRALIN

GULLSMED

Egen smykkeavdeling

Dåpsartikler, sølvsmykker, kort, klokker

Eget gullsmedverksted, reparasjon av smykker

NOKKELSLIPING

SENTRUM FARGE OG GAVER

VI LEIER UT GULVSLIPEMASKIN OG TEPPERENSER

Telefon 69 81 14 70. Storgata 56, 1870 Ørje. vidar@sentrufarge.no

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Fire flotte kirker i Marker

Våre kirker har i århunder hatt stor betydning for lokalsamfunn og menneskene som bor der. I Marker er det fire kirker. Disse fordeler seg på to i tidligere Rødenes kommune og to i tidligere Øymark kommune. Det er knyttet mye historie til kirkene, og det er flotte bygninger som er vel verd et besøk. De fire kirkene er alle innenfor et geografisk område som egner seg godt for en utflykt på sykkel.

Rødenes kirke

Rødenes kirke ligger på vestsiden av Rødenessjøen. Det er en steinkirke fra middelalderen, bygget ca. 1230. Den har et rektangulært skip og et lavere og smalere kor.

I årene 1703-1709 ble kirken forlenget og fikk ny gavlvegg og firkantet takrytter mot vest i utmurt bindingsverk. Foran inngangen i vest ble det også bygget et våpenhus. Gavlpartiene mot øst har trekonstruksjon fra middelalderen og spontekking. Også takstolen er fra middelalderen.

Ombygging

Kirken gjennomgikk omfattende ombygging i årene 1703-09. Den var i privat eie fra 1729-1849, og ble etter det overtatt av kommunen I 1949-52 ble kirken restaurert under ledelse av arkitekt Ragnar Nilsen.

I kirkrommet er det gallerier langs nord- og vestmuren, og

under orgelgalleriet, på sydsiden av inngangen, er det en innelukket kirkestol. Kun prekestolen i eik er bevart av inventaret fra 1600-tallet. Den ble gitt av Hemming Jenssønn i 1619. Altertavlen og døpefonten er fra 1700-tallet, mens benker og gallerier ble fornyet i 1853.

Altertavlen ble overmalt i 1877, men er siden blitt restaurert av Ulrik Hendriksen. På fotstykket er det bilde av Nattverden, og i hovedfeltet er det montert et gotisk krusifiks. Motivet i øvre midtfelt er Pieta, den sørgende jomfru Maria med Jesus over fanget. På toppen av altertavlen står Jehovategnet (Herrens navn i hebraiske bokstaver) i en medaljong som er båret av engler.

Valgkirke

Kirken var valgkirke ved valgene fra Smaalenenes amt til Riksforeningen på Eidsvoll. Valget her ble avholdt 25. februar 1814.

Rødenes kirke er en vakker kirke med en rikholidg historie.

Øymark kirke

Øymark kirke er en langkirke fra 1879. Byggverket er i tre og har 500 plasser. Kirken ligger ved østbredden av Øymarksjøen.

Kirkegården er utvidet mot syd og øst og omgis av en steinmur som i syd danner forstøtning for kirkegården. Øst for kirken ligger Øystad gård, som var prestegård i middelalderen. Mellom gården og kirkegården går hovedveien mellom Ørje og Halden. På kirkegårdens sørvestre del står et gravkapell fra 1930.

Bygget i tømmer

Kirken er bygget i tømmer som står på gråsteinsgrunnmur og er kledd med smalt vekselpanel som utvendig er hvitmalt. Den har langt, rektangulært skip, smalere, polygonalt avsluttet kor og høyt vesttårn. Kirken er tegnet av stadsingeniør Gustav Blom Kielland i Fredrikshald (Halden), og den ble oppført av gårdbruker Sven Eng og klokkeslager Berg.

Øymark kirke, slik den står i dag, er den tredje kirken på stedet. Den første var en annekskirke til Aremark kirke. Den var viet til jomfru Maria og St. Michael og var en

stavkirke som ble revet og erstattet av en kirke i tømmer i 1725. Denne tømmerkirken brant ned i 1875.

Det er bevart noe inventar fra de tidligere kirkene, blant annet døpefonten, dåpsfatet, lysekroner og et votivskip. Døpefonten er av romansk type i klebersten og er formet som en kalk. Votivskipet er en fregatt hvor det i akterstaven står skrevet «17 Kløcker 99».

Nygotisk altertavle

Den nygotiske altertavlen har maleriet «Oppstandelsen» i midtpartiet, en kopi etter Adolph Tidemand. Altertavlen ble gitt som gave fra Andrea Aarnæs i 1900.

Pipeorgelet er fra 1895 og laget av Olsen og Jørgensen i Christiania. Prekestolen er utført i tre og har fire fag. Den er fra 1879. Kirken har to klokker fra Olsen Nauen klokkestøperi. Den ene har inskripsjonen: «Mens tiden går sin alvorsgang, hver sjel de kalde ved sin klang, Til Herrens hus at sørge.» Begge klokkene er fra 1877.

Øymark kirke ligger øst for Øymarksjøen.

Klund kirke

Klund kirke ligger på østsiden av Rødenessjøen, fem kilometer nord for Ørje. Kirken ble innviet 24. juli 1888, etter at stedet hadde vært uten kirke i 300 år.

Bygningen er en langkirke i tre, oppført i bindingsverk på en mur av gråstein med tre spissbuede vinduer på hver langside. Kirken har 190 plasser og to sakristier som ble tilføyd i 1930. Kirkegården, som ligger ved, men ikke rundt kirken, ble tatt i bruk i 1894. Etter andre verdenskrig ble det på kirkegården reist en bauta til minne om Alf Høgås, som falt i Askim i 1940. Ved kirken ligger et bårehus med toaletter og et sosialrom.

Innviet i 1888

Kirken som ble innviet i 1888, er ikke den første på dette stedet. I 1401 meldes det i biskop Østeins jordebok at kirken ble viet til Peter og Laurentius 9. februar samme år. Under biskop Jens Nilssøns visitas i Rødenes sogn i 1598 kalles Klund kirke et «øde kapell». Det antas at man i 1888 ikke oppførte kirken på samme sted som middelalderkirken, men rundt femti meter lengre syd.

Jørgen Brochmann, sogneprest i Rødenes, bar prosjektet frem til fullførelse. Han fikk både kretsen innbyggere og folk utenfra med på kirkebyggingen, noe som resulterte i at kirken ble oppført

uten at menigheten ble sittende med en stor økonomisk byrde. Den nye kirkebygningen ble tegnet av arkitekt Jacob Wilhelm Nordan, mens byggearbeidet ble ledet av byggmester Kilander.

Kleberstein

Sogneprest Brochmann tegnet og gjorde selv arbeidet med døpefonten i kleberstein, og han laget dessuten den messingforgylte 20-armede lysekronen av tre og ståltråd. Denne lysekronen, som henger over prekestolen, var et resultat av manglende midler. Kirkeklokken ble gitt av Julius Gode, som var sogneprest i Rødenes fra 1853 til 1876. Han lot i 1888 O. Olsen og sønn støpe klokken til den nye kirken. Etter en pengeinnsamling fikk kirken sitt første harmonium i 1913. I 1963 ble dette byttet ut med et pedalharmonium, og i senere år har et nytt kirkeorgel blitt innviet. Den gamle, enkle altertavlen ble i 1921 avløst av et ny-gotisk oljemaleri av kunstmaleren Isak Kaarby fra Bergen. I 1988, ved kirkens 100-årsjubileum, skjenket familien Brochmann nye messekagler og prekestolklede.

Vårt turforslag: Kirke-sightseeing på sykkel

Klund kirke ligger på østsiden av Rødenessjøen.

Ørje kirke

Ørje kirke er en langkirke fra 1931. Byggverket er i tre og har 180 plasser. Kirken ble utvidet i 1980-81. Kirkesalen ble også pusset opp i 1996.

Allerede i 1923 sto en trofast kvinneforening, Ørje kapellforening, sentralt i arbeidet med å få reist en kirke på Ørje. Det ble holdt møter, basarer og aftenunderholdninger til inntekt for det påtenkte bygget. Hele 21.000 kroner samlet kapellforeningen inn. En betydelig sum på den tiden.

Biskop Lunde

På et menighetsmøte i Øymark kirke 16. mars 1930 ble det uttalt et sterkt ønske om en kapellkirke på Ørje. 29. juni samme år vedtok Øymark herredsstyre å overta og vedlikeholde den framtidige kirke. 22. juni 1931 ble grunnsteinen lagt ned. Sogneprest Aarseth åpnet høytideligheten, og byggekomiteens formann, dyrlege Wille, redegjorde for planene. Hovedtaler var biskop Lunde.

Kirken ble innviet onsdag den 4. november 1931. Biskop Lunde var på Ørje sammen med prestene i nabosognene. Anton Mosbæk, bygdas ordfører, overtok kapellet og ga det videre til menigheten.

Ørje kirke er tegnet av arkitekt Johs. Th. Westbye. Altertavlen er utført av maleren Kristoffer Sinding Larsen. Lysekronene i smijern er laget av Thv. Aas. Kirkens to klokker er støpt av Olsen & Sønn, Nauen, Tønsberg. Den største klokken, som er en gave fra familien Høie, veier 206 kilo. Det egenartede spiret på tårnet er en gave fra Østfoldslaget i Fergus Falls i Minnesota. For øvrig ble det gitt

betydelige gaver fra Øymark Indremisjon, Aremark prestegårds skog, Marker Sparebank og Ørje Brug.

Økt aktivitet

Aktiviteten i Ørje kirke vokste sterkt etter hvert som befolkningen økte. Søndagsskole, barnekor, forskjellig arbeid blant barn, unge, voksne og eldre hadde behov for plass. Kirkens sanitær- og garderobeforhold var ikke etter tidens krav. Ørje menighetsråd ønsket å bygd en menighetssal ved kirken.

I 1970 ble det nedsatt en plankomité med Thor Gudim som formann, og arkitekt Johnny Bergersen ble engasjert. Sogneprest Torbjørn Riise-Hanssen var sterkt opptatt av saken, og de kommunale myndigheter var positive.

På kommunestyrets julemøte 1979 ble bygging vedtatt. I januar 1980 startet dugnadsgjengen å rive lillesalen. Tomta ble sprengt ut av Thorleif Aas A/S, murerarbeid ble utført av Brødr. Berger, og snekkerarbeidet sto Erling Gromholt for.

I november 1981 hadde Ørje menighetsråd realisert drømmen om å utvide Ørje kirke. Selve kirkerommet fikk en menighetssal. I underetasjen er det peisestue med kjøkken, lagerrom for utstyr til forskjellige arbeidslag og toaletter. Senere ble hovedetasjen utvidet med kontorer for prest, kirkeverge og kontorhjelp. I 1996 ble kirkerommet pusset opp, og det ble satt inn nye benker.

Det er ikke kirkegård ved kirken.

Ørje kirke synes godt der den ligger høyt over Ørje sentrum.

Du må ikke reise langt for å få god service **SLETTA AUTO I ØRJE**

Vi tilbyr:

- EU-kontroll
 - Reparasjon av lette kjøretøyer og biler
 - Skadeopprettning
 - Liten og stor service på alle bilmerker
 - AC (Air Condition)
 - Skifte av bilglass
 - Dekk og dekkskift
 - Rekvisita
-
- **STOR FAGLIG DYKTIGHET**
 - **GOD OG VENNIG KUNDEBEHANDLING**
 - **REPARERER ALLE BILMERKER**

Velkommen til en hyggelig bilprat
Telefon: 91 68 06 26
Epost: post@slettaauto.no

MECA

SPLITTER NYE
drømmehytter
i Dalslands Kanal

MER INFO
Svensk Fastighetsförmedling i Årjäng har mer informasjon og mange flotte bilder:
<https://www.svenskfast.se/hus/varmland/arjang/arjang/holmedal/han-udden-1/248048>

Drømmehyttene har en fantastisk beliggenhet i Dalslands Kanal. Egen båtbrygge få meter fra hytteveggen.

To helt nye og flotte hytter levert av Saltdalshytta står innflyttingsklare bare 30 meter fra Dalsland Kanal og femten minutters kjøring fra riksgrensen ved Ørje. Hyttene har alle moderne fasiliteter og egen båtplass. Fra drømmehytta kan man i egen båt ta for seg av alle herlighetene i den 25 mil lange Dalslands Kanal, som går gjennom den vakreste natur Sverige har å by på.

LES MER PÅ FACEBOOK
Du kan lese mer om hyttene og Dalslands Kanal på: [Facebook E18 Grenseland](#) og [Grenseland.eu](#)

FILM FRA OMRÅDET
La deg friste til en hyttefremtid i den mest idylliske natur man kan forestille seg. Se den flotte filmen der drømmehyttene ligger vakert og vestvendt til i vakker og uberørt natur i Dalslands Kanal:
<https://grenseland.eu/fritidshus-fran-saltdalshyttan-30-meter-fran-dalsland-kanal/>

AVTAL PRIVAT VISNING
For privat visning
- uten karantene -
kontakt **Svensk Fastighetsförmedling** eller Sten Kilander (mobil +46 705 33 55 37).

Klubbleder Morten Bakker foran det gamle «klubbhuset», som ble bygget av plankene fra det forhistoriske gjerdet rundt den gamle gressbanen. Nå skal det bygges et flunkende nytt klubbhus.

Marker har en flott kunstgressbane. Nytt klubbhus med garderober vil gjøre idrettsanlegget komplett.

Morten Bakker, leder i Ørje IL, er mektig stolt av bygda si. Ikke minst fordi gavene har strømmet inn, slik at drømmen om et klubbhus ved kunstgressbanen kan oppfylles. Her med prospektet til det nye klubbhuset.

Drømmer om ny garderobekultur

Tidligere i år ble det bestemt at Ørje IL skulle få flere millioner kroner i bidrag til å bygge nytt klubbhus ved Marker kunstgressbane. Gavene fortsetter å strømme på, og klubbleder Morten Bakker kunne ikke vært mer stolt av bygda si.

MARTHE L. JENSEN, TEKST OG FOTO

– Det er så vanvittig mye bra folk som engasjerer seg i dette idrettslaget, sier en nesten rørt Bakker.

– Alle vi har snakket med om dette prosjektet har vært så utrolig positive. Bidragsyterne har barn selv, og de ser at idrettsanlegget brukes.

På spørsmål om Bakker er glad og fornøyd med utviklingen, er svaret et klart og tydelig: «JA».

Det sosiale er viktig

Tanken om et nytt klubbhus ble dyrket allerede for to år siden. Da sto Morten Bakker og Yngve Fjeld på banen og drømte seg bort. Drømmen var å skape en garderobekultur for idrettslaget.

– Idrett er ikke nødvendigvis bare fysisk. Den sosiale biten er også utrolig viktig, sier Bakker.

At det sosiale er viktig i idrettssammenheng er noe Norges Idrettsforbund også står for. Det er noe av grunnen til at Ørje IL oppfylte kriteriene for å søke om støtte og fikk søknaden godkjent. Støtte til sosiale rom har fått en høyere prioritering. Det betyr også at hele et nye bygg vil være universelt utformet. En rullestolbruker skal også kunne bruke hele klubbhuset.

Gamle planker

Dagens klubbhus er satt opp av planker som tidligere var et gjerde rundt fotballbanen. I 1919 ble fotballbanen for først gang brukt, da inngjerdet med planker. Gjerdet ble bestemt fjernet på 1960-tallet. Det som var igjen av brukbar plank ble brukt til å sette opp klubbhuset.

– Det blir en stor forskjell å gå fra et gammelt, umoderne bygg på rundt femti kvadratmeter til et nytt på 160 kvadratmeter, påpeker Bakker.

– Hele Ørje Idrettslag skal ha muligheten til å bruke klubbhuset, sier Bakker, som også legger til at det blir flere nye fasiliteter å glede seg til. Det blir en stor annen etasje som skal brukes som oppholdsrom. Her skal det være mulig å møtes for å se kamper, lage mat sammen og arrangere møter. Det blir både TV og kjøkken. I underetasjen vil fire garderober og tre dusj-anlegg være tilrettelagt.

Neste sommer

Det er planlagt at byggingen starter til høsten.

– Forhåpentligvis vil klubbhuset være klart til bruk tidlig neste sommer, sier Bakker. Han legger til at dette ikke hadde vært mulig, hadde det ikke vært for alle de positive bidragsyterne.

I to omganger har Ørje IL fått penger av Norges Idrettsforbund. Hovedsponsoren

Marker Sparebank har aldri gitt noen lag eller foreninger mer penger enn det Ørje IL har fått nå. Marker kommune støtter også idrettsklubben med en million kroner etter en enstemmig vedtatt saksbehandling i kommunestyret.

– Vi hadde aldri trodd at vi skulle få så mye, sier Bakker. Han er både «sjokkert» og lykkelig.

Rause gaver

Ikke nok med at klubben har fått mye støtte. Gaver har også dukket opp senere. Sparebankstiftelsen DNB ga overraskende en gave på 600.000 kroner.

– Det er ingen tvil om at dette kommer godt med. Plutselig er ting også blitt dyrere enn vi trodde, sier Bakker. I tillegg har bedriften Flexit nylig erklært at de stiller opp med alt av ventilasjon og varme som klubbhuset måtte trenge.

– Vi skal få full pakke av det beste de har, sier en veldig takknemlig Bakker.

Idrettslederen kan også fortelle at antall medlemmer skyter i været. De siste to-tre årene har registrerte medlemmer økt med 200. Det er nå rundt 700 medlemmer i Ørje IL. Det er imponerende i en bygd med tre og et halvt tusen innbyggere.

– Er det rart jeg er stolt av bygda mi? spør Bakker med et stort glis.

Evy Klund tror årets sommer blir helt fantastisk på BåtCafeen og Bakergaarden i Ørje. Sjefen for de to populære serveringsstedene vet at folk vil strømme til, og de mange flinke ansatte er klare til å ta imot tusenvis av norske ferierende, langveisfarende eller folk fra nabølaget.

Tror på en flott sommer

Evy Klund fikk i pinsen en forsmak på årets sommer. Da strømmet gjestene til den idylliske BåtCafeen i Ørje.

– Jeg har tro på at vi får en fantastisk sommer i år, sier hun.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Etter en laaang vår i et korona-stengt Norge, med intens vasking av hender og sosial avstand, var det lettelse å spore i befolkningen da man endelig lettet på restriksjonene. Med strålende pinsevær strømmet folk ut til restauranter og kafeer. For Evy Klund var det et deilig syn. Hun er sjef på BåtCafeen og Bakergaarden, to etablissementer som kan konkurrere med hvem-som-helst i hele kongeriket.

Attraksjoner

BåtCafeen er en av Ørjes største sommer-attraksjoner. Folk kommer langveisfra for å kose seg med ypperlig mat og trivelige omgivelser. Tilstrømmingen har økt år for år, og med velvillige værguder vil årets sommer garantert bli en «höjdare».

– Det ser lovende ut. Vi gleder oss veldig til årets sommersesong, sa Evy like før det hele braket løs. Det betyr at hun og staben av ansatte kan belage seg på hektiske dager på kjøkkenet. Det er ikke få av de sagnomsuste rekesmør-brødene som skal lages og serveres gjestene. Eller karbonadene, eller fiskesuppa, eller alt det andre som frister på tallerkenen eller i duggfriske glass av en viss høyde.

Bakergaarden

Nytt i sommer er at også Bakergaarden er åpen. Det betyr at sommerglassene og lokalbefolkingen også kan nyte mat og drikke i et miljø som ikke står tilbake for noe av det man finner på Grünerløkka. Selv om stedet er den idylliske provinsbyen Ørje.

Tidligere har Bakergaarden i Storgata holdt stengt på sommeren fordi ansatte og utstyr er flyttet ned til BåtCafeen. Idealistene i selskapet Sluseporten eier begge etablissementene, og de har tidligere vurdert dette som den beste ordningen. Men i år er alt annرledes. Nå skal begge stedene være åpne hele sommeren. Det gir et bredere tilbud til besøkende, og ikke minst gir det flere sårt tiltrengte arbeidsplasser.

Populær arbeidsplass

Det er en kjensgjerning at Sluseporten har sørget for gode ekstrainntekter for mange av de flinke ungdommene i bygda. Det hører nemlig med til historien at Bakergaarden og BåtCafeen ble etablert nettopp fordi man ville skape både arbeidsplasser og hyggelige møteplasser for egne innbyggere og tilreisende. Eierne har aldri hatt noen ambisjon om

personlig å tjene penger på virksomheten. Overskuddet går tilbake til virksomhetene for å sikre utvikling og trygge arbeidsplassene.

Dette er en av grunnene til at Marker-folket er så stolte av de to spisestedene som hvert år tiltrekker seg nye mennesker som vil nyte det gode liv i flotte omgivelser. Vi har til gode å treffen noen som er blitt skuffet!

BåtCafeen ligger ved Rødenessjøen i Halden-kanalen, ved innløpet til Ørje sluser der båtene kan ta seg opp fra eller ned til Øymarksjøen. Over kanalen går E 18.

Blått lys for Posten i Aremark

Fra neste år kan aremarkingene bli nødt til å reise til Halden for å sende eller hente pakker. Post i Butikk hos Joker kan bli borte.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Innehaver av Joker i Aremark, Bjørn Vidar Lihagen, sier at betingelsene er for dårlige og at han med dagens avtale ikke lenger finner det forsvarlig å utføre tjenester for Posten.

– For det første taper jeg 30.000 kroner i året

Bjørn Vidar Lihagen, innehaver av Joker Aremark, sier at ordningen med Post i Butikk i Aremark fungerer lite tilfredsstillende. Han håper at Posten vil bidra til å finne gode løsninger som sikrer at aremarkingene i fremtiden slipper å måtte til Halden for å sende eller motta pakker.

Foto: Øyvind Ottersen

på ordningen. Men enda verre er det at Posten har innført så mange vanskelige ordninger at det er blitt en belastning for mine blide og hyggelige ansatte. Når de må forsvere ordninger som kundene ikke kan begripe, går det ut over den vanlige driften. Slik ønsker jeg ikke å ha det, sier Lihagen.

– Eksempler?

– Tidligere måtte kundene fylle ut en følgeseddel når de skulle sende en pakke. Det var tungvint, men fungerte tross alt. Nå krever Posten at man skal fylle ut samme følgeseddel digitalt, printe ut og ta med til oss. Mange, ikke

minst eldre, har ikke digital tilgang. Dette blir for firkantet og komplisert for mange kunder. De forstår det ikke, og mine ansatte føler seg lite bekjempe når de skal stå der og forsvare denne ordningen på vegne av Posten.

Viktig for lokalsamfunnet

– Jeg håper at det skal være mulig å komme frem til en bedre ordning og en avtale vi kan leve med. Aremarkingene fortjener å ha et posttilbud som fungerer. Men da må Posten komme på banen og være innstilt på å finne en god løsning. Dagens ordning er ikke til å leve med for oss, sier Lihagen.

– Er det noe Aremark kommune burde gjøre for å finne en løsning på dette?

– Det vet jeg ikke. Men på vegne av kommunens innbyggere bør man kanskje foreta seg noe. Det blir ikke like enkelt for alle å ta seg til Halden for å sende eller hente pakker. Offentlig transport finnes nesten ikke. Og i disse tider med stadig økende netthandel, er det mange pakker som skal ut til kundene. Ikke minst før jul. Dette handler om fremtiden for Aremark som et godt lokalsamfunn. Vi kan ikke miste flere grunnleggende tjenester, men det kan heller ikke være enkelpersoners oppgave å holde liv i store, statlige institusjoner som Posten, sier Lihagen.

Hvis Aremark mister posttilbuddet, vil en mange hundre år lang tradisjon opphøre. Postverket ble opprettet 17. januar 1647 av Hannibal Sehested – dansk stattholder i Norge.

STUVBUTIKEN

Byggvaruhuset med kunskap och engagemang

**Stolt leverantör av kök, badrum, kamin, golv och färg!
20.000 kvm butiks- och lageryta i Karlstad, med leveranser till hela Sverige!**

**Golv, Tapeter, Färg,
Mattor, Badrum, Kakel, El,
VVS, Braskaminer, Marksten,
Kök & Fritidshus**

**Bromsgatan 5, 653 41 Karlstad
Tel. 054-181197, Vard. 7–19 Lörd. 9–16 Sönd. 10–16
Öppet dygnet runt på:
www.stuvbutiken.com**

Regissør Anneli Sollie har laget en helt ny familieforestilling med en kobling til Engebret Soot. Handlingen utspiller seg i og rundt Lundinstua på Ørje Brug. Der skal også forestillingen finne sted to helger i juli.

«SKJULTE SPOR» PÅ BRUGET

Da korona satte en stopper for SOOTspelet, fikk regissør Anneli Sollie en ny idé – en familieforestilling for et smittevernvennlig antall publikummere.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Forestillingen «Skjulte spor» spilles utenfor Lundinstua på Ørje Brug. Det blir fire spilledager, fordelt på to helger i juli, og tre daglige forestillinger – altså tolv i alt. Maksimalt antall publikummere blir tjue på hver forestilling, som varer i en snau time.

– Vi har premiere lørdag 18. juli klokka 11. Så blir det ytterligere to forestillinger denne dagen. Søndag 19. juli har vi tre forestillinger. Helgen etter, 25. og 26. juli, blir det samme spilleplan, sier Anneli.

For hele familien

– Dette er et lavterskelttilbud til hele familien. Billettprisen er lav, og spillested og omgivelser er idylliske og barnevennlige. Selve teaterstykket er skrevet i Soots ånd. Handlingen utspiller seg på 1970-tallet. Ei tenåringsjente, etterkommer av Engebret Soot, kommer fra Oslo til Lundinstua i Ørje. Hun er med faren sin. Han skriver bok og vil ut av byen for å få arbeidsro. Jenta får mye tid til å kose seg med bading og andre sysler. Så finner hun noe som gjør oppholdet veldig spennende...

– Jeg håper dette skal bli en hyggelig og spennende opplevelse for både lokalbefolkning og besökende, store og små. Ikke minst er det mange besteforeldre som har med seg barnebarn på hytta. Jeg er sikker på at det vil være en fin opplevelse for dem, og selvfølgelig for alle andre familier med små og store barn, sier Anneli Sollie.

Lokale skuespillere

Forestillingen blir presentert av en håndfull skuespillere – hovedsakelig lokale. Anneli Sollie har det kunstneriske ansvaret, mens Marker kommune og Marker Sparebank sørger for at det hele lar seg gjennomføre økonomisk.

«Soot-familien»

– Etter fem år med SOOTspelet er vi blitt en stor familie - både skuespillere, statister og resten av organisasjonen. I løpet av sommeren skal vi treffes, mimre, kose oss og selvfølgelig se fremover, sier Anneli Sollie.

GOD SOMMER!

Velkommen til en hyggelig handel!

NILSEN
SPORT ELEKTRISK LEKER

STORGATA 13 – 1870 ØRJE – 69 81 11 44
post@nilsenhandel.no www.nilsenhandel.no
MANDAG-FREDAG 9–17 • TORSDAG 9–18 • LØRDAG 9–14

Ett års Sootspel-pause

Etter fem suksessrike år med SOOT-spelet klarte korona å sette en effektiv stopper for årets forestilling. Men regissør Anneli Sollie kan forsikre alle om at man er tilbake neste år.

En ny organisasjon er på plass, og forestillingen i 2021 blir også helt ny. Stifterne av ny den organisasjonen, som heter SOOTspelet, er Marker Teaterselskap, Ørje Handelsstand, Stiftelsen Haldenvassdragets Kanalmuseum, Stiftelsen D/S Engebret Soot, Matfaret Ørje og Haldenkanalen Regionalpark. Hver av aktørene har sin represen-

tant i styret. Styreleder er Anlaug Johansen, kunstnerisk ansvarlig er Anneli Sollie og forretningsfører er Helene Rødseth.

– Jeg skriver for tiden på manuset til neste års spel. Den nye forestillingen skal hete «Sin fars datter», og Engebret Soots datter Inger Marie blir hovedperson. Soot-historien vil naturligvis fortsatt ligge i bunnen, men den vil bli sett på med nye øyne. Og kanalbyggeren Engebret Soot har ikke pensjonert seg fra spelet.

Byggmester Jens Frøne
1870 Ørje
Tlf. 905 61 372
www.frone.no

Komplett leverandør til ditt byggprosjekt

Familieidyll ved sjøen

Familien Kloster fra Askim har unnet seg en solfylt helg i Marker. Det ga mersmak. Første stopp var Aaseby camping i Rødenes. Siste kveld ble tilbrakt ved Tangen badeplass.

MARTHE L. JENSEN, TEKST OG FOTO

– Ingen tvil om at Ørje er et flott og idyllisk sted, sier en samstemt familie.

– Det er så fint at det er så mange steder å bade rundt omkring her, legger fornøyde Lydia til, med et bredt smil om munnen. Alle jentene har fortsatt bikinien på etter dagens mange dukkerter.

Telttur ga mersmak

Natten i forveien har familien tilbrakt i telt på Aaseby Camping. Til tross for en kald natt ga opplevelsen mersmak.

– Vi synes det er så fint å ha muligheten til å sove i telt rett ved vannet, forklarer mor Kirsten. Familien har flere ganger tidligere vært på Aaseby. At det er gode muligheter for camping i Marker har de visst lenge.

– Vi kjører gjennom Ørje hver gang vi skal til Sverige og har derfor blitt oppmerksomme på at dette er et veldig trivelig sted. Lange turen hit er det jo heller ikke, sier Kirsten.

Denne varme sommerkvelden nyter Kloster-gjengen i Tangen med et godt utvalg grillmat, før turen «færer» hjemover igjen.

Familien Koster nyter en varm sommerkveld ved Tangen badeplass. Fra venstre Amalie, Kirsten, Lydia, Hartvig og Miriam.

Lokalbefolkningen vil sikkert kjenne seg igjen på bildet. Mer vil jeg ikke si om hvor denne stolpen befinner seg, sier ordfører Theodor Bye.

Populær stolpejakt i Ørje

Stolpejakten er blitt en meget populær aktivitet mange steder i landet. Nå er også Marker med, og denne sommeren kan folk jakte 25 stolper i og rundt Ørje.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Ordfører Theodor Bye har vært en pådriver i arbeidet med å etablere gratistilbuddet Stolpejakten i Marker.

– Den som har ledet det praktiske arbeidet er Fanny Bye Jensen. Hun er prosjektleader, har laget en flott brosjyre og ellers gjort en flott jobb. Det har også Ungdommens Kulturhus gjort. UKH har tatt den praktiske jobben med å plassere ut alle de 25 stolpene, sier ordføreren.

Populært

I vår teknologiske hverdag er mobiltelefon og app-er viktige hjelpemidler. Stolpejakten har en egen app, og her kan du følge med på det meste. Blant annet hvem som har deltatt, og hvor mange stolper de har besøkt. Ordføreren kan med stolthet registrere at listen over deltakere som har samlet stolper, vokser jevnt og trutt og imponerende fort.

– Det er også etablert en egen Facebook-gruppe; «Stolpejakt i Marker», sier han.

– Hver stolpe har en QR-kode som man scanner med mobilen. Men fortvil ikke; stolpen er også utstyrt med en kode. Denne kan føres

opp i skjemaet bakerst i brosjyren. Man må ikke ha verken mobiltelefon eller tilgang til internett for å delta i stolpejakten, sier Theodor Bye.

Bli kjent med Ørje

Stolpejakten har visse likhetstrekk med orientering. Man det er ikke like vanskelig å finne postene. Tre kriterier er lagt til grunn ved utplassering av stolpene. Alle som vil kan være med; rullestolbrukere, unge og gamle, spreke og mindre spreke. Det kan spaseres, sykles eller løpes. Stolpene er grønne, blå eller røde. Grønn er enklest å finne, blå litt vanskeligere og rød noe mer krevende.

– Alle stolpene kan nås uten bruk av bil. Målet er at flest mulig kan få litt ekstra mosjon, hyggelige opplevelser og samtidig bli bedre kjent med Ørje. Vi vet også at mange kommer fra nabokommuner eller enda lengre unna. Siden Stolpejakten er et landsomfattende tiltak, er det mange som jakter stolper mange steder i landet, sier ordfører Theodor Bye, som håper at tilbuddet kan bli et fast innslag i Sommer-Marker. Kommunen har mange fine områder, også utenfor Ørje.

Stolpejakten i Marker startet 3. juni og varer

Ordfører Theodor Bye viser frem en av stolpene, plassert lett tilgjengelig i umiddelbar nærhet til Ørje sentrum.

frem til 1. desember. Den flotte brosjyren, med informasjon og fine kart over områdene der stolpene befinner seg, kan man hente gratis på kommunens servicekontor i rådhuset.

Noen gjedder er større enn andre! Denne er fisket på stang i Stora Lee.

Stora Lee fiske-eldorado

Stora Lee er grensesjøen med det krystallklare vannet og det eventyrlige sportsfisket. Sjøen er en del av svenske Dalslands Kanal, men en arm går inn i Marker og Aremark.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Sportsfiskere fra hele Europa har i årevis strømmet til Stora Lee. Men det var før korona-pandemien satte en bråstopp for det meste. I år blir det neppe mange utlendinger, men desto flere nordmenn vil og bør prøve fiskestanga i den naturperlen Stora Lee vitterlig er.

26 registrerte fiskearter finnes i denne store sjøen - flere av dem svært sjeldne. De mest populære artene for sportsfiskerne er gjedde, abbor, gjørs, ørret og innlandslaks. Men i Stora Lee finnes også regnbueørret, lake, brasme og en rekke andre arter. Det er ikke helt uvanlig å få ørret på over ti kilo og gjedde på mer enn femten.

Samarbeid

Stora Lee Innsjølag forvalter fiskebestanden og sportsfisket i den norske delen av Stora Lee. Grunneierne i Marker og Aremark samarbeider godt gjennom innsjølaget.

Det er også et godt samarbeid mellom Stora Lee Innsjølag og Foxen Fiskvårdsområde på svensk side. Stora Lee er en grensesjø, så samarbeid er viktig, selv om alt ligger på vent i disse korona-tider. Innsjølaget selger kun fiskekort som gjelder på norsk side.

De flotte campingplassene Rørvik Camping i Marker og Stora Lee Camping i Aremark

Sluseporten Båtcafé

Sommer i Ørje 2020

SOMMERÅPEN BÅTCAFÉ VED ØRJE SLUSER!

Småretter, middag, kaffe og kaker i fantastiske omgivelser ved historiske Ørje sluser i Haldenvassdraget.

Åpningstider: Følg oss på Facebook eller vår hjemmeside (sluseporten.no)

Bakergaarden Café

I Storgata på Ørje kan du LA DEG FRISTE av Bakergaardens gode hjemmelagde retter og et stort utvalg gjærbakst og kaker. NYT vår frodige og moderne mat i en trivelig og uformell atmosfære.

90 40
25 15

Storgata 14, 1870 Ørje // tlf. 90 40 25 15 // post@sluseporten.no // www.sluseporten.no

danner begge et utmerket utgangspunkt for store fiskeopplevelser. Tilgang til båt er en klar fordel, noe campingplassene kan være behjelpeleg med.

Fiskekort

Det er viktig at folk kjøper fiskekort og overholder fiskereglene. Det er begrensninger på hvor stor fisk man får ta opp og hvor mange eksemplarer som kan tas med. Det oppfordres til at folk slipper ut fisk de ikke har tenkt å spise. Fiskebestanden er god, og alle ønsker at den skal forbli god.

Best AREMARK

KIOSK - GOD MAT - FRISK OG GOD SALAT
DISTRIKTETS BESTE PIZZA - RIKSTOTO
MODERNE ANLEGG FOR BILVASK
SALG OG OMLEGGING AV DEKK
BILREKVISITA OG SMAÅARTIKLER
ENKELT UTVALG AV DAGLIGVARER
VI TAR IMOT BESTILLING PÅ SNITTER
SERVICEINNSTILT BETJENING

**VELKOMMEN TIL VÅR NYE,
HYGGEGLIGE UTEPLASS!**

AREMARK SERVICESENTER. TELEFON 69 19 93 50
HVERDAGER 07-21. LØRDAG OG SØNDAG 09-21

*La deg inspirere hos
Ø. Mosbæk*

O. Mosbæk i Storgata er blant Ørjes mest tradisjonsrike forretninger. Etablert av Astrid og Olaf Mosbæk i 1932. Senere drevet av sønnen Eilif og kona Martha og i dag av barnebarnet Kari.

O. Mosbæk er den lille, hyggelige spesialbutikken som tiltrekker seg kunder med spesielle ønsker. Her selges varer fra House Doctor, Sthål, Ib Laursen, Miljøgården, Gourmet Produkter, Cemo Lillespecial, Borg Ramme, Terrigeno, Sogne, Fru Timian, Trygve Skaug og mange andre. Og selvsagt lokalhistoriske bøker om DS «Turisten», DS «Engebret Soot» eller andre lokale storrelser. Med forfatteren selv bak disk'en.

Vi ønsker deg
velkommen til en
hyggelig handel

Telefon 69 81 10 40 – 924 48 634

Her får du alle produktene
til **Trygve Skaug!**

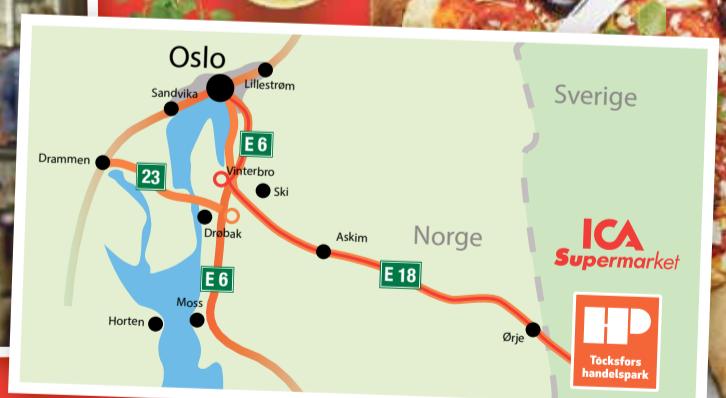
FØLG OSS GJERNE PÅ
FACEBOOK OG INSTAGRAM

O. MOSBÆK AS
Storgt. 36, 1870 Ørje

Alltid gränslöst låga priser!

Välkommen till oss på ICA Supermarket Töcksfors

ICA
Supermarket
Handelsparken
i Töcksfors

Öppet alla dagar 8-22

Telefon: 0573-15 27 00 • Inspireras på ica.se/tocksfor

Följ oss på Facebook

Skaffa ICA kortet också så får
du bonus/värdecheckar på allt
du handlar!

NORGESPREMIERE PÅ BOMMEN

Onsdag 12. august klokken 22 starter det som kan bli en av de store begivenhetene i Ørje denne sommeren. Da er det Norgespremiere på «Børning 3» på drive-in kinoen på Bommen.

ØYVINDS OTTERSEN, TEKST OG FOTO

«Børning»-filmene har vært en kjempesuksess de siste årene. Action og bilkjøring fenger, og med noen av landets fremste skuespillere på rollelisten har filmene vært store kassasuksesser. Nå kommer film nummer tre, og den stilles det store forventninger til.

– Det er kjempemorsomt at vi på Ørje har klart å få Norgespremiere på filmen, sier Lars Johansson, kreativ leder og alt-mulig-mann på UKH – Ungdommens Kulturhus i Marker. UKH samarbeider med Jeriko på Stikle om arrangementet, og mange frivillige er med på forberedelsene og ikke minst selve arrangementet.

Grusbanen på Bommen

– Som følge av korona-situasjonen ble det arrangeret drive-in kino på Bommen 16. mai. Det var en kjempesuksess. Da sjansen til å få Norgespremiere på selveste «Børning 3» dukket opp, måtte vi bare klemme til, sier Johansson, som har med seg Jerikos leder Odd Arild Røen og Kim Lundström, leder av fredagsklubben på UKH.

– Grusbanen på Bommen, Marker Idrettspark, er stor. Hva er publikumskapasiteten?

– Vi har sagt at grensen går på 150 biler. Med opptil fire-fem i hver bil, kan det bli riktig mange. Vi får se hvordan vi løser det om enda flere skulle dukke opp. I og med at publikum sitter i bilene, er smittevernreglene ivaretatt, sier Johansson.

Stor skjerm

Det er Bygdekinoen som står for filmvisningen og det tekniske anlegget. Skjermen, som plasseres i søndre ende av grusbanen, måler 10 x 5 meter. Lyden overføres direkte til bilradioene, så publikum får så god og høy lyd de selv ønsker.

«Børning 3» er en film som treffer bredt. Det er action og underholdning for alle aldersgrupper, og bilinteresserte er naturlig nok ekstra interessert. Derfor vil den lokale amcar-klubben Border Cruisers bidra med litt ekstra gøy under arrangementet.

UKH og Jeriko både håper og tror at dette drive-in arrangementet vil falle i smak, ikke bare for egne innbyggere, men også for hyttefolk og tilreisende fra nabokommuner.

Større, morsommere, raskere

De som står bak «Børning 3» lover at filmen skal bli større, morsommere og raskere enn forgjengerne. Denne gang tar filmen oss hele veien fra Trollstigen i Norge til Tyskland der man havner på den legendariske racingbanen Nürburgring, en av de lengste og mest utfordrende i verden. «Børning 3» er en actionkomedie der billøp og moro er nøkkelingrediensene.

I tillegg til å møte kjente fjes fra de forrige filmene, vil vi også bli introdusert for kjente navn fra Sverige og Tyskland. Skuespiller Anders Baasmo Christiansen var en stund usikker på om han kunne være med, men det løste seg, og han er tilbake i rollen som Roy Gundersen. «Børning»-profilene Otto Jespersen, Jenny Skavlan og Sven Nordin er fortsatt med.

«Børning 3» regisseres av Hallvard Bræin og produseres av John M. Jacobsen, Ellen Alveberg og Reza Bahar. Kjetil Indregard står for manus.

Bygdekinoen, UKH og Jeriko er stolte av å kunne invitere til Norgespremiere på bilactionkomedien «Børning 3» i Ørje 12. august. – Det blir drive-in kino her på Bommen, sier fra venstre Kim Lundström, Lars Johansson og Odd Arild Røen.

EL TJÄNST
ÅRJÄNG
DEL AV **elkedjan**

Vi hjälper dig med **lösningar inom:**
elinstallationer · industriservice · ljusdesign
KNX smarta hem · elbilsladdare · solceller
larm/brandlarm · klimatprodukter · vittvarouservice

1 kedja.
180 lokala företag.
1500 elektiker.
Från norr till söder.

elkedjan
Din närmaste elektiker

Eltjänst i Årjäng AB

Årjäng	Tel 0573-122 07	Töcksfors	Tel 0573-222 07
Högerudsvägen 40	672 30 Årjäng	Ståltorpsvägen 5	670 10 Töcksfors
info@eltjanstarjang.se		www.eltjanstarjang.se	

Västra Värmlands
BYGG
&
ANLÄGG

Tomas 070-229 60 16 Fredrik 070-368 65 35
Roger 072-713 01 30

TOTAL-ENTREPRENAD

Vi hjälper dig med:

- ritningar
- markarbeten
- ny- och ombyggnad
- budget

Mail: kontakt@vvba.se

www.tonyssvvs.se

Thermia
VÄRMEPUMPAR

Tonys VVS håller till i Töcksfors och utför allt inom värme, vatten, sanitet, kylteknik & avloppsanläggningar. Vi utför små som stora arbeten och vill gärna hjälpa dig att hitta den bästa lösningen för din fastighet och situation. Vi har lång erfarenhet och stor kunskap inom allt som rör VVS.

När ni anlitar oss gör vi ett kostnadsförslag samt ger er råd och hjälp för bästa resultat. Har du frågor är du välkommen att kontakta oss.

Tonys VVS i Töcksfors AB
Telefon: +46 70 - 516 11 29
Mail: tony@tonysvvs.se

ØSTMOLLENE
VI TAR DEG PÅ ALVOR

BESØK VÅRE BUTIKKER:
Vi selger alt
i hageutstyr, hundefor, kattefor
og driftsmidler til landbruket

SLORAFoss
Telefon: 63 85 46 60

ØRJE, Haldenveien 71
Telefon 69 81 49 40

TRØGSTAD
Telefon: 69 82 43 00

www.ostmollene.no

Smakfulle omveier i Haldenkanalen

Er du glad i kortreiste råvarer og lokal mat? Ta en tur langs smakfulle omveier i Haldenkanalen i sommer. Opplev vakkert kulturlandskap med mat og drikke, kulturarv, tradisjoner, kunst og kulturhistorie underveis.

Smakfulle omveier i Haldenkanalen skal bidra til å skape større interesse og økt fokus på regionen og den lokale maten som produseres i Haldenkanalen og områdene rundt. Fylkesmannen i Østfold (nå Viken og Oslo) og Haldenkanalen Regionalpark har innvilget midler til prosjektet.

Matfatet

Matfatet Ørje har vært prosjekteier og totalt ti lokale gårder og produsenter er med. Resultatet har blant annet blitt det flotte magasinet «Smakfulle omveier i Haldenkanalen», med fyldig presentasjon av de gårdene/produsentene og menneskene bak. Produsentene presenteres med tekst, flotte bilder og to-tre favorittoppskrifter basert på gårdenes råvarer. I tillegg forteller noen av regionens kokker litt om hvordan de bruker de lokale råvarene på sine restauranter.

Lokal mat og opplevelser

Gjennom historiefortelling ønsker vi å knytte den lokale maten sammen med opplevelsene på hver enkelt gård. Mangfoldet blant produsentene som er med, er stort, og de som står bak prosjektet ønsker å vise fram alt det spennende man kan tilby.

På Taraldrud i Rødenes vest kan du for eksempel handle håndverks-øl og smaalensgås i det lille gårdsutsalget på stabburet. Eller være med på en rundtur fra bygg til brygg og lære mer om ølbrygging og råvarene bak.

På Krog Søndre i Rødenes øst kan du

legge turen innom det selvbetjente utsalget og kjøpe dagsferske gårdsegg og kjøtt fra den bevaringsverdige rasen rødkolle. På Joval, helt nord-øst i Rødenes kan du kjøpe spekelpølser av hjort, og planlegger du selskap har de fantastiske selskapslokaler i den store trelavvoen helt nede ved Rødenessjøen.

På Kinn, også det i Rødenes øst, kan du kjøpe nydelige skinn fra gårdenes sauер.

I gårdsutsalget på Anonby i Øymark kan du kjøpe poteter til dagens middag, omtrent rett fra jordet. Ørje Kaffebrenneri sørger for lokalt brent kaffe som selges hos flere av butikkene og serveringstedene i Ørje sentrum.

Hele kanalen

Gårder fra resten av Haldenkanalen er også representert, og de ulike gårdene kan friste med alt fra søte bringebær og urtesalt til kjøtt fra økologiske dielam, storfekkjøtt av dexter eller «Følg ditt lam» – en tjeneste der du følger ditt eget lam gjennom sesongen via en app. Noen av gårdene byr også på opplevelser, og på Bøensætre i Aremark kan du for eksempel steke din egen vaffel i den selvbetjente melkerampa eller bli med på en omvisning i permakulturhagen.

Smakfulle omveier i Haldenkanalen er ikke en matrute, i den forstand at den kan bookes, men vi inviterer besökende til å legge turen innom de ulike gårdsbutikkene og selvbetjente gårdsutsalgene i regionen i sommer. Her kan du ofte treffe produsentene selv og lære litt om de spennende råvarene.

Smakfulle omveier i Haldenkanalen byr på gode opplevelser og mange velsmakende og kortreiste fristelser. Foto: Tina Stafren

Sommerutsalg i Ørje

Matfatet har også i år sitt sesongåpne lokal-mat-utsalg. Det befinner seg ved slusene i Ørje, og erfaringene fra de siste årene viser at det er et meget populært tilbud. Her finnes en rekke av regionens spesialiteter. Over tretti små og store produsenter er nå representert med sine produkter i det lille utsalget ved siden av turistinformasjonen. Matfatet har åpent torsdag, fredag og lørdag i skolens sommerferie.

Oversikt over gårdsutsalgene langs ruten finner du på www.visithaldenkanalen.no og www.matfatetorje.no.

De som er med

Gårdene og virksomhetene som er med i Smakfulle omveier i Haldenkanalen:

- Taraldrud Gård
- Joval Gård
- Krog Søndre
- Kinn Gård
- Anonby Gård
- Ørje Kaffebrenneri
- Haslerud Bruk
- Kollerud Gård
- Mellom Fange Gård
- Bøensætre

4. mai i år publiserte Forsvaret på sin nettside en artikkel om Nils Skogstads opplevelser under krigen, som sønn av en grenselos. Vi ønsket at Grenselands lesere også skulle få ta del i den meget interessante og tankevekkende artikkelen. Journalist Hanne Marie Maugesten er velvilligheten selv, og vi trykker her artikkelen med hennes velsignelse.

Nils Skogstad viser fram fangelua som faren Iver Skogstad brukte da han satt fengslet på Grini i Oslo fra 1944 til krigens slutt i 1945.

GRENSELOSENS SØNN

1941: Nils er åtte år og bærer på en stor hemmelighet. Så hemmelig at han ikke en gang kan si noe til sin beste venn.

**TEKST: HANNE MARIE MAUGESTEN/FORSVARET
FOTO: TORGEIR HAUGAARD/FORSVARET**

Det er tre minner han ikke glemmer:

Det ene er den dagen i skogen, da han og nabogutten tok en sjanse.

Så er det å være ni år gammel og våkne til beskjeden om at pappa er arrestert av tyske soldater.

Men aller best husker han den dagen faren kom hjem fra Grini.

Under krigen var faren hans, Iver Skogstad, grenselos. Det påvirket hele familien.

– Faren min var liten av vekst, men sterk. Han var alltid i godt humør. Som voksen har jeg skjønt at han også må ha vært sterk psykisk, forteller Nils Skogstad, som nå er 87 år gammel.

Hjulp flyktninger til Sverige

Det er 1941, og Norge er okkupert av Tyskland. På Skogstad gård nord for Ørje er alt som normalt på dagtid. Men når det blir kveld, ror faren til Nils flyktninger over Rødenessjøen og tar dem med opp til gården. Moren til Nils serverer kveldsmat. Så forsøker både flyktningene og familien til Nils å sove noen timer. De gangene det er barn med i følget, låner Nils bort senget til dem.

Etter midnatt, når det er mørkt ute, drar

følget avgårde ledet av faren til Nils. Mange av flyktningene er tynnkledd og har dårlige sko. Veien til Sverige er om lag 5 kilometer og går langs en bratt sti. Vinterstid er det både glatt og mørkt.

I flyktningefølget er det hovedsakelig jøder som frykter for å bli arrestert av tyske soldater. Det er både menn, kvinner og barn i følget. Både de som blir ledet og han som leder dem, løper en stor risiko. Av sikkerhetssrunner får ikke faren vite navn på flyktningene han hjelper over til Sverige. Flyktningene får heller ikke vite hans navn. Derfor finnes det ingen nøyaktig liste over hvor mange som ble hjulpet gjennom skogen fra Skogstad gård. Men det anslås at det må ha vært minst 500 personer.

Disse nettene i 1941 og 1944 risikerer faren til Nils å bli skutt eller tatt til fange. Det siste ble han også til slutt.

Lange netter

Hjemme på gården ligger Nils og venter på at det skal bli morgen og at faren skal komme hjem igjen. De voksne har fortalt ham at det faren gjør er farlig og hemmelig.

– Jeg var jo bare åtte år, så jeg kan ikke huske at jeg var direkte redd. De gangene jeg var urolig, tenkte jeg: «Pappa er flink, og han er godt kjent i skogen.»

Fra soveroms vinduet kan man se stien som går innover i skogen og til slutt ender opp i Sverige. De nettene faren drar avgårde, ligger moren til Nils igjen, med ansvar for tre barn, fjøsstell og gårdsdrift. Kanskje ser hun for seg den bratte og glatte strekningen. Eller at et av barna i følget skal begynne å skrike og dermed gjøre at følget blir oppdaget.

En ting vet hun: Flyktningureren som

ektemannen Iver nå går, har han overtatt etter naboen. Og naboen ble avslørt og måtte flykte til Sverige.

Holde på en hemmelighet

Nå er Nils Skogstad 87 år gammel. Han bor fremdeles på Skogstad gård og har selv gått flyktningeruten faren gikk mange, mange ganger.

Selv om Nils bare var åtte år da faren startet sin grenselosvirksomhet, gjorde alvoret hos de voksne at han skjønte at det var viktig ikke å fortelle om det faren drev med.

Ifølge Store norske leksikon finnes det ikke nøyaktige tall over falne og arresterte flyktninger og grenseloser. Fangelister og dommer oppgir for eksempel ikke alltid riktig årsak til arrestasjon og dom. Men de tallene som forfatter Ragnar Ulstein har funnet og gjengir i sin bok «Svensketrafikken», er et eksempel på at ferden over mot Sverige var risikofylt både for dem som flyktet og for dem som hjalp dem.

Vi visste at faren vår kunne bli arrestert dersom vi snakket. Vi fikk streng beskjed av de voksne om ikke å si noe.

Av 96 registrerte flyktninger ble 13 skutt under flukt, 31 omkom underveis og 52 ble arrestert eller døde senere i fangenskap. Blant 29 registrerte grenseloser, falt fem i tjeneste, åtte ble henrettet og 16 døde i fangenskap.

Nils hadde to eldre søstre, og dermed passet også søskensflokken på hverandre.

– Vi var redde for å forsnakke oss. Det kunne være litt vanskelig. Vi måtte hele tiden passe på hva vi sa. Men det klarte vi. Søstrene mine minnet meg stadig på at jeg måtte holde tett og ikke sladre. De var eldre enn meg og forsto nok også litt mer, sier Nils.

Nils Skogstad (til venstre) var åtte år da faren Iver Skogstad begynte som grenselos. Moren Martha Skogstad fikk for sin innsats diplom fra det jødiske konsulatet i Oslo etter krigen. Foto: Privat

Nils Skogstad viser på kartet hvor mange av flyktningene ble hjulpet over til Sverige under krigen.

Faren kjørte også ulovlig post fram og tilbake til Oslo.

– Det var mange grenseloser, så faren min var ikke noen spesiell hero. Det handlet om å hjelpe folk som trengte hjelp. Og det var mange som hjalp hverandre på den tida. Vi sto sammen.

Avledningsmanøveren

Nils husker godt en gang det holdt på å gå galt.

Som så mange andre nordmenn hadde familien på Skogstad gård gjemt en illegal radio i skogen. Her fikk de nyheter fra England.

– Jeg husker vi lista oss opp i skogen for å høre på radioen. Jeg kan høre lyden ennå. «Bom, bom: Dette er London». Det var spennende, husker jeg.

En på nabogården hadde et krystallapparat. Det så ut som en radio, men virket ikke. Og derfor fikk Nils og nabogutten leke med det i skogen. Det var spennende.

En dag kom det noen tyskere til gården og spurte og gravde. De var overbevist om at familien gjemte en radio. Til slutt så moren på Nils og sa: «Jaja, du får vise dem da».

– Hun tenkte vel at nå er det over, forteller Nils.

Men da kom Nils på krystallapparatet.

– Jeg var redd for å vise dem den ordentlige radioen. Og jeg var redd for at de skulle finne ut om faren min. Så vi tenkte at vi kunne vise fram krystallapparatet isteden. I og med at det ikke virket, var det sikkert ikke så farlig å vise fram, tenkte nabogutten og jeg.

– Dere gjorde en avledningsmanøver rett og slett?

– He he, ja. Det var det vi kom på i farten. Tyskerne så på det. Og enten skjønte de at det var tull, eller så tenkte de at vi ikke visste hva en radio var. Vi var jo bare barn. De kasta i alle fall krystallapparatet i fjellet og knuste det. Så gikk de.

Men den illegale radioen hadde de fremdeles – gjemt og intakt.

– Så da syntes vi to småguttene at vi hadde gjort en veldig innsats under krigen, sier Nils og humrer.

Fellesskapet og samholdet vi hadde under krigen og etterpå er noe jeg husker godt, som noe fint i en tøff tid.

Pappa blir tatt

Natt til 16. oktober 1944 blir faren til Nils tatt. Det skjer hjemme på gården. Familien sover med dørene ulåst, og faren våkner av at det står en tysk soldat og lyser ham i ansiktet.

- Vi var veldig urolige og redde for ham. Vi trodde ikke at vi skulle få se ham igjen.

De tar ham med ut på tunet, hvor faren spør om å få tisse.

– Han har fortalt at han vurderte å springe avgårde så snart han kom rundt stabbursvegen. Men han var redd for at de da ville ta moren min og oss isteden, forteller Nils.

Når Nils våkner 16. oktober, er faren borte. Moren er fra seg av bekymring, og på trappa sitter det to tyske soldater. De tyske soldatene blir sittende der hele dagen og følge med på dem, slik at moren eller Nils og søsknene ikke skal kunne varsle andre i flyktningekjeden om at faren er tatt.

– Vi var veldig urolige og redde for ham. Vi trodde ikke at vi skulle få se ham igjen.

Moren til Nils står igjen alene med tre barn og ansvaret for driften av gården og fjøset. Det er ikke innlagt strøm på gården, så all brødbaking gjøres på en vedfyrt ovn.

– Jeg er ganske imponert over mora mi og det hun fikk til i den tida der, sier Nils.

– Hun må ha vært redd og lei seg, men sørget likevel for at vi barna hadde det vi trengte, og at hverdagen fortsatte, selv om pappa var borte.

Faren blir først tatt med til postkontoret i Halden, som den gang fungerte som et lokalt hovedkontor for tyskerne. Her blir han avhørt og torturert. I flere døgn ligger han bakbundet i en kald kjeller.

Selv om det er 75 år siden krigen tok slutt, er det en god verdi å hjelpe til når andre har det vondt.

Hjemme på Skogstad gård tar det tid før de får vite noe om faren. Til slutt får de vite at han er sendt til Grini like utenfor Oslo.

Moren til Nils, Martha Skogstad, fikk diplom fra det jødiske konsulatet i Oslo etter krigen.

– Det synes jeg var veldig hyggelig. Selv om hun ikke var grenselos, tok hun samme risiko som faren min og hadde noen strevsomme år da pappa var arrestert. Rundt grenselosene sto det alltid flere hjelgere som også satte sin egen sikkerhet på spill, sier Nils.

Faren kommer hjem

Så blir det endelig fred. Det er 8. mai 1945, og på radioen sier de at krigen er over. I to lange dager venter Nils, moren og moren. Så kommer faren hjem igjen. Det er en litt tynn pappa som går av bussen i Ørje 10. mai 1945.

Han har merker på ryggen. Men ellers virker han som den samme gamle faren, synes Nils.

– Den dagen husker jeg veldig godt. Det var en gjensynsglede uten like.

Nils viser fram fangelua til faren: Det står Grini malt med hvite blokkbokstaver og fange-nummer 15474.

– Han fortalte ikke så mye og ville ikke snakke noe særlig om det. Jeg vet ikke hvorfor. Kanskje han synes det var ydmykende å få så mye julung, sier Nils og legger til:

– Men han har nevnt at det var noen norske ung gutter fra Hiriden (Nasjonal Samlings politiske tropper) som også var med på torturen, og at det var noe av det han syntes var verst.

En ting var å bli tatt av tyske soldater, men at nordmenn var med, syntes han var spesielt ille, sa han.

Nils tror faren overlevde fordi han ble arrestert såpass sent i krigen.

– Krigen gikk mot slutten, og tyskernes frammarsj var på hell. Dersom han hadde blitt arrestert tidligere, kunne utfallet ha blitt ganske annerledes, sier Nils.

Faren Iver Skogstad levde fram til 1981.

– *På hva slags måte tror du opplevelsene fra krigen har formet livet ditt?*

– Jeg får ofte spørsmål om jeg ville gjort det samme som faren min. Og det tror jeg at jeg ville ha gjort. Det tror jeg vi alle ville. Det handler om å hjelpe andre. Og det ønsker i grunnen de fleste å gjøre. Jeg synes samholdet og måten vi hjelper hverandre nå under koronasituasjonen er et eksempel på at vi fremdeles bærer med oss en grunnleggende tanke om medmenneskelighet.

– *Hva mener du er det viktigste vi kan lære av dem som satte sin egen sikkerhet på spill under krigen?*

– Vi kan forsøke å hjelpe andre og se deres problemer. Selv om det er 75 år siden krigen tok slutt, er det en god verdi å hjelpe til når andre har det vondt. Det både håper og tror jeg vi to med oss fra den tida.

– Jeg tror fremdeles på at når det kniper, så stiller folk opp.

Bobil-paret har funnet en perle i Ørje

- Vi vet aldri hvor vi skal når vi legger ut på tur, sier Anne Rita Øversjøen Skjerve (56). Hun og ektemannen Rune Skjerve (55) farter Norge rundt i ivrig tempo. At de endte i Ørje var et lykketreff.

MARTHE L. JENSEN, TEKST OG FOTO

Paret kommer fra Nordkisa i Ullensaker. I pinsehelgen la de ut på en impulsiv tur.

– Vi sjekker værmeldinger og følger alltid etter finværet, sier Rune. Det er ingen tvil om at paret er på en konstant jakt etter eventyr. Bobilten har de hatt siden 2016, og de legger stadig ut på nye utflykter.

Ørje for første gang

Sett bort fra gjennomreiser er det første gang paret er i Ørje denne helgen. Målet var å se slusene.

– Vi kom på fredag, sov her to netter og dro videre til Rømsjøen. Men her i Ørje er det altså så knakende fint. Vi måtte tilbake, sier Rune.

Paret har rigget seg til på stranden i Tangen og nyter en stekende sol. Med seg har de alltid den lilla potteplanten, som de pryder bordet med.

– Det er viktig å ha det fint rundt seg, mener Anne Rita.

Funnet flere skatter

Paret har ikke ligget på latsiden under oppholdet i Marker kommune.

– Vi har blant annet vært på Nordre Fort, og vi har syklet Helgetjern-runden.

De har også rukket å se Strømsfoss og mener selv at de har funnet mange skatter i løpet av dagene her.

App for bobilparkering

– At vi endte opp i Ørje er egentlig en ren tilfeldighet. Vi kjørte i nærheten, så sjekket vi på appen «Stellplatz», og den viste oss tre ledige

Anne Rita Øversjøen Skjerve og Rune Skjerve koser seg stort på bobil-tur i Marker og garanterer at de vil komme tilbake.

bobilparkeringer i Ørje, forklarer Rune.

– Appen er veldig praktisk når man skal på bobil-tur, sier han.

Savner flere butikker

Til tross for mye ros, har de noe kritikk å komme med til bygda.

– Jeg gikk meg en runde i sentrum på leting etter litt småsaker, saltvannsspray til håret blant annet. Selv om det er utrolig koselig her, så hadde det ikke gjort noe med noen flere butikker og litt mer utvalg.

Anne og Rune har også rukket å se Strømsfoss og mener selv at de har funnet mange skatter i løpet av dagene her.

Paret kan garantere at de helt sikkert vil komme tilbake. De håper også at innbyggerne i bygda ikke er blinde på hjemstedet sitt og alt det har å by på.

– Stor bobilpågang

Allerede før sommersesongen startet for alvor var pågangen av bobiler stor i Ørje. Alt tyder på at det blir tidenes bobilsommer i Marker.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Det er ikke lenger noen nyhet at Ørje tilbyr en flott oppstillingsplass for bobiler ved Tangen friluftsområde. Plassen åpnet for tre år siden, og interessen har økt år for år.

– Med den koronavåren vi har hatt og fortsatt korona-trussel hengende over oss, er interessen for Norgesferie, gjerne med bobil, svært stor, sier turistsjef Grete Elgetun.

– Vi har vært nødt til å redusere antall bobilplasser noe på grunn av smitefaren, men jeg håper og tror at våre besøkende respekterer dette. Det er i alles interesse at vi får en trygg og god sommer, sier hun.

Midt i smørøyet

Bobilplassen i Ørje ligger svært sentralt plassert i forhold til alle godbitene Ørje har å by på: Kort vei fra E18, noen få skritt fra det flotte Tangen-området med badeplasser, aktivitetsløype, svaberg, småbåtbrygge, svalende skyggeplasser i skogen, sanitæranlegg og ikke minst den meget populære BåtCafeen. Vakker utsikt til Rødenessjøen er med på kjøpet, og Ørje sluser med det flotte området på Ørje Brug, inkludert Haldenvassdragets Kanalmuseum, er innenfor et par minutters gange. Det er også Ørje sentrum, med sin småbyidyll.

Turistsjef Grete Elgetun betjener turistinformasjonen ved Ørje sluser. Hun har også ansvaret for driften av den meget populære bobilplassen, som ligger idyllisk til ved Tangen friluftsområde. Bildet er tatt før sesongen tok skikkelig av.

NÅTID OG FORTID I ØRJE

Få steder er nåtid og fortid så tett knyttet sammen som i Ørje.

Hver eneste dag blir lokalbefolkning og besøkende minnet om historien. Om gamle dagers slit og dagligliv. Slusene og området ved Ørje Brug er gode eksempler på dette. Restaurerte hus med historisk verdi er et annet eksempel.

I et slikt lokalsamfunn er det godt at kreative sjeler får spillerom. Som for eksempel på veien mellom Ørje sentrum og sluseområdet. På en lyktestolpe henger et stort svart-hvitt fotografi av gammel årgang. Ta deg tid til å studere bildet, løft blikket og se samme motiv høyst levende i bakgrunnen, i farger selvfølgelig. Der ligger øvre slusekammer, slusemesterboligen (huset til venstre) og minnebautaen over kanalbyggeren Engebret Soot. DS»Turisten», som synes på det gamle bildet, kan beskues «live» ved brygga nedenfor slusene.

En pust i bakken

I Ørje finnes mange små, koselige «pust-i-bakken»-steder der folk kan ta en hvil. Små benker langs gangveiene, ved spesielle utkikkspunkter, utenfor rådhuset eller i Storgata. Eller som dette bildet viser, ved vannskulpturen på parkeringsplassen der besøkende til sluseområdet, BåtCafeen, Matfatet eller turistinformasjonen gjerne parkerer. På varme sommerdager er det mange som lar sine minste kjøle seg ned i vannet under skulpturen mens de selv tar en pust i bakken.

**TA MED KUPONGEN
TIL OSS. SPAR KR 50,-**

**POLERINGSVASK 249,-
(ORDINÆR PRIS 299,-)**

Gjelder kun på Circle K Ørje

**POLERINGSVASK 249,-
SPAR 50**

CIRCLE K ØRJE
Trekanten, 1870 Ørje
Tel 941 74 035

**TA MED KUPONGEN
TIL OSS OG FÅ
1/2 PRIS
PÅ VALGFRI BURGER**

Gjelder kun på Circle K Ørje

**VALGFRI BURGER
1/2 PRIS**

CIRCLE K ØRJE
Trekanten, 1870 Ørje
Tel 941 74 035

Vi kan Fritidshus

DÄRFÖR SKA DU VÄNTA DIG TILL OSS när det är dags att sälja fritidshuset. När kvällarna blir ljusare och gräset allt grönbare är det många som börjar leta fritidshus för sommaren lediga dagar. Med andra ord ett perfekt läge för dig att sälja. Med lång erfarenhet av att förmedla fritidshus och ett av branschens största kundregister har vi koll på potentiella köpare från norr till söder. Vi vet vad de letar efter och kan hjälpa dig till en riktigt bra affär.

Gå in på svenskfast.se/fritidshus eller besök din närmaste butik så berättar vi mer. Välkommen till mäklaren med Koll på läget.

SVENSK ■ FASTIGHETSFÖRMEDLING

BOBUTIKEN ÅRJÄNG | STORGATAN 49 | TEL 0573 71 15 10 | WWW.SVENSKFAST.SE/ARJANG

Marker El-Installasjon AS

Sletta 11, 1870 Ørje – Telefon 69 81 30 15

BOLIG – LANDBRUK – INDUSTRI – HYTTE – FRITIDSbolig

- Utfører ALT INNEN ELEKTRISK INSTALLASJON
- Vedlikeholdsavtaler
- Prosjektering
- Ekom-autorisasjon
- Vi utfører termografering og el-kontroll næring/landbruk

Svein Røen 982 46 194
Reidar Husebråten 982 46 191
Bjørn Bergbråten 982 46 192
E-post bjorn@markerel.no

elkonor
MEDLEM AV

KLUND DRIFT OG UTLEIE

MASKINUTLEIE - SALG - SERVICE

Hydraulikk
Slangepressing på stasjonær presse, slangepressing i felten, samt salg av tilbehør

Dekk
Salg, montering og reparasjon av dekk til de fleste kjøretøy

Maskinutleie
Utleie av minigravere, vibroplatere, tilhengere osv.

Olje m.m.
Salg av motorolje, girolje, hydraulikkolje, universalolje, smørefett, frostvæske, bremsevæske osv. fra Mobil

Batterier og ladere
Salg av startbatterier og ladere fra bl.a. Sønnak Exide og Banner

MOBIL: 456 36 037 • MAIL: POST@KLUND.NET • WWW.KLUND.NET

Den verdenskjente countryartisten Lynn Anderson hadde sine røtter her på Mårud gård i Øymark, like sør for Ørje. Foto: Øyvind Ottersen

Lynns Rose Garden i Øymark

Uten Mårud gård i Øymark ville en av tidenes største countryslagere neppe blitt til. Lynn Andersons oldeforeldre utvandret til USA fra Mårud.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Lynn Andersons kjempehit «Rose Garden» fra 1970 hadde astronomiske salgstall over store deler av verden. I 1971 fikk hun en Grammy for sangen.

For noen år siden ble historien om Lynn Andersons øymarkske opphav kjent gjennom TV-programmet «Tore på sporet». Lynn deltok selv i programmet, og hun besøkte Norge og møtte fjerne slektinger på Mårud gård ved Gjølsjøen, like sør for Ørje.

Litt oppstandelse ble det i etterkant av programmet fordi Tore Strømøy opplyste at Lynn Andersons oldeforeldre kom fra gården Mårud i Aremark. Det er både riktig og galt.

Øymark og Aremark

1. juli 1903 ble Øymark løsrevet fra Aremark og etablert som egen kommune. Frem til da hadde Øymark vært en del av Aremark. Og det var mens området lå under Aremark at Lynn Andersons oldeforeldre utvandret fra Mårud gård til USA. Mårud ligger fortsatt på samme sted, men nå er det i Øymark, som 1. januar 1964 slo seg sammen med Rødenes og ble til Marker kommune.

Lynn Anderson selv ble født 26. september 1947 i Grand Forks i Nord-Dakota. Hun vokste opp i Fair Oaks i California, som datter av countrylåtskrivene Casey og Liz Anderson. Lynn Anderson døde 30. juli 2015 i Nashville.

Lynn Anderson fra en opptreden i Nashville.

Terje Kristiansen er nesten bokstavelig talt født i Haldenkanalen. Nå er han ansatt som daglig leder i Haldenvassdragets Kanalselskap. Her i idylliske omgivelser på Tangen brygge i Tistedal.

Ny sjef i kanalselskapet

Terje Kristiansen (52) fra Torpedalen i Halden er ansatt som ny daglig leder i Haldenvassdragets Kanalselskap. Han begynner i jobben 1. september.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Terje Kristiansen er i dag daglig leder i Stangeskogene Tistedal AS og Bjørnstad Bruk AS, en jobb han har hatt siden 1998. Før han kom til Stangeskogene var han skogbruksjef og ansvarlig for næringsutvikling i Aremark kommune.

Steinar Fundingsrud

Haldenkanalen har hatt en meget positiv utvikling de siste tiårene. En betydelig del av æren kan og bør tilskrives dagens leder av selskapet, Steinar Fundingsrud. Han har gjennom årene sørget for å reparere, vedlikeholde og ikke minst oppgradere de tekniske anleggene i kanalen. Da Fundingsrud tok over, sto det ikke så bra til med verken sluseporter eller annet teknisk utstyr. Ikke minst takket være Fundingsruds evner til å få eksterne midler i mangemillionersklassen fremstår i dag Haldenkanalen som en stor attraksjon for både lokalbefolkning og tilreisende.

- Glede meg

For Terje Kristiansen blir utfordringen å ta vare på og videreutvikle kanalen. Det ser han

på som en spennende og ikke minst morsom utfordring.

– Jeg har det utmerket på Stangeskogene, og jeg kunne meget godt ha blitt der i mange år til. Stangeskogene er et veldig godt selskap med en folkelig profil. Men jeg liker nye utfordringer. Slik var det også etter noen år i Aremark der jeg også trivdes godt. Blant annet med utviklingen av Strømsfoss og Bøensæter. Jeg søkte den gang nye utfordringer, og det fikk jeg. Stangeskogene har hatt en betydelig vekst, og det er jeg stolt av. Men nå var tiden inne til å prøve noe nytt, sier Kristiansen.

Født i vassdraget

– Helt nytt blir det vel ikke. Du er jo nesten bokstavelig talt født i Haldenvassdraget.

– Ja, jeg kommer fra familiegården midt i Torpedal. Det er bare noen meter ned til vannet, og jeg lærte tidlig å gå på tømmeret for å fiske. Haldenvassdraget og kanalen har vært en del av meg hele livet. Selvfølgelig kjenner jeg Halden og Aremark best, men Stangeskogene har avdeling også i Aurskog-Høland,

og jeg har fartet mye langs kanalen. Men jeg har fortsatt mye å lære om regionen.

– Du skal få slippe å komme med noen programerklæring, men noen tanker rundt din nye jobb har du vel?

– Det er klart at jeg har tenkt mye på Haldenkanalen, ikke minst etter at jeg fikk jobben. Mine hovedoppgaver blir å lede selskapet, sørge for vedlikehold og ikke minst bidra til å skape aktivitet. Identiteten og kulturen må videreføres, og vi må få med ungdommen. Merkevarebygging og synlighet er viktig. Derfor har jeg blant annet store forventninger til klatreparken som er under etablering på Brekke. Det blir et spennende konsept som forhåpentligvis kan skape mye oppmerksamhet for kanalen.

– Überørt natur er en viktig ingrediens i Haldenkanalen. Vi trenger vel ikke noe Disneyland?

– Klatreparken skal ikke bli noe Disneyland. Det kan jeg garantere! Som skogudannet har jeg et klart fokus på at alle aktiviteter skal være tilpasset den naturen vi har og som vi alle er så glad i.

Et blåmeispar trives god i rollen som markedsfører av O. Mosbæks butikk i Ørje sentrum. Foto: Eilif Mosbæk

EN ARMLENGDES AVSTAND

En meter – to meter, hvor lang bør avstanden være?

EILIF MOSBÆK, TEKST OG FOTO

Bøyd over pc'en forsøker jeg å bedømme avstanden ned til «Storgata 32». Jeg kaller den så – fuglekassa som ble opphengt i reklameøyemed. En ganske uanselig liten sak, i utgangspunkt ikke tiltenkt noen rolle som rugekasse. Men – så ble den altså det. Et blåmeispar viste påfallende interesse for boligen i begynnelsen av mai.

I datterens utedekorasjon ved butikken, lettere kamuflert blant avskårne kvister fra et pæreretre og huslige pyntegenstander. For spøks skyld ble kassa utstyrt med et pappskilt:

«Forsiktig redebygging pågår!».

Den halvkvedete invitasjonen ble tatt til følge. Et blåmeispar flyttet inn i kremmerjungelen, og datteren kunne for noen dager siden forkynne:

«Pappa, kom ut og hør – det er liv i kassa!»

Så har man da, lett motstrebende, tatt rollen som barneværelsevakt – like ovenfor «krybben».

Ganske logisk ser også husnummereringen ut til å ha blitt. Forretningsadressen er: Storgata 36. Selv har man et krypinn i nr. 34 – og like under skrivepulten - i annen etasje, altså nr. 32. Vi har gått i naboskap. Lever ærlig talt litt i angst for den utsatte boplassen. Like ved siden av Ørjes største trafikkåre, med alskens spillopper, både på dag og kveldstid.

Globale nyheter

Assosiasjonene glir umerkelig over på global nyhetsinformasjon: Kjempestore byers befolkning og deres reaksjon på urettferdig behandling av egne innbyggere. Vold og brannstiftelse i kjølvannet av overlagt drap på et individ med mørk hudfarge. Og bak det hele – kyniske toppledere som verken har tanke for «pandemi-avstand» eller menneskeskjebner. I øyets iris er kun dollar tegnet synlig.

Var det ikke noe med; - ikke en spurv til jorden -?

Hektisk aktivitet

Fra soloppgang til dagens siste solstreif er foreldreparet i kassa nedenunder meg i hektisk aktivitet. Med sin beskjedne størrelse og vekt finner de larver og insekter hvor den større slektingen, kjøttmeisen, må gi tapt. Bak på dinglende blader og i knottsmå hulrom lirker de til seg kravlekryp, som ultra-raskt befirdres til skrikende, gapende nebb.

Uten å ha falt for fristelsen til en kikk ned i kassa, vet man fra tidligere at cirka ti små nøster mottar alt hva som tilbys gjennom drøyt to uker, før mor og far meis lokker dem ut til testflyving.

Insekter i tilbakegang

Fra vandringer i naturen gjennom en del tiår har observasjoner om insektliv fulgt i kjølvannet av ørretfiske. Jo flere mygg, nymfer og flyvemaur man registrerer, desto sikrere er synet av vakende fisk. Flue eller mark forsøkes behendig manøvrert så nær fiskevaket som mulig.

Foruroligende er det derfor at de seneste fire-fem årene er mengden av insekter dramatisk i tilbakegang. Har det sammenheng med vår avtagende omsorg for vår «Store Natur»? Ser vi ikke at ingen ting av skaperverket balanseres av tilfelleligheter? Vi har ikke vont av å studere buddhismens synspunkter og tanker om dette.

Fascinerende

Der! – holdt de sannelig på å kollidere ved matavlevering utenfor nr. 32. Kjapt inn i redet - så igjen avsted.

Merkelig at selv en gammel materialist blir så oppslukt av å følge denne kampen for tilværelsen. Begynner anelser om mykere verdier å smyge seg på?

Tilbake til pc'en. En historie om en sambyggings flukt fra et okkupert land og hans videre ferd inn krigens gru og redsler skal redigeres, eltes og formes til høstens bokutgivelse.

Den materialiserte fienden i den beretningen er i dag erstattet av en lumsk, snikende virusinfeksjon. Men frykten vi närer for hvilke følger den vil gi, er den samme.

«We shall overcome» lyder det fra våre mørkhudede slektinger på den andre siden av Atlanteren.

Imens sover jeg med bare ett øye lukket - til skrikene i fuglekassa erstattes av kvitring fra flyvende venner som nå etter hvert skal underlegges mataukens bestrebeler.

(Og ikke tweets fra det selverklærte geniet i The White House).

Se til liljene - - uttalte en vandringsmann for et par millenier siden.

Siden 1851

En ekte
lokal
sparebank

Hva er dine drømmer?

Hos oss kan du spare på konto, på BSU eller i fond.

Start sparing i dag, eller ta kontakt med oss så finner vi den beste løsningen for deg.

Vi er din lokalbank.

Snakk med oss om lån, forsikring og sparing.

Telefon 69 81 04 00

Epost@marker-sparebank.no

www.marker-sparebank.no

**MARKER
SPAREBANK**

Personlig og trygg

Simen og Freddy tar over

Sletta Auto i Ørje får nye eiere. Freddy Johansen og Simen Engsvik har kjøpt bilverkstedet, som har vært deres arbeidsplass gjennom flere år.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Det er Elisabeth og Gjermund Syversens selskap Sletta Næringspark som eier Sletta Auto. 1. juli overtar Freddy Johansen og Simen Engsvik.

– Vi valgte å selge bilverkstedet for å konsentrere oss om andre gjøremål, sier Gjermund Syversen.

– Da tilbuddet kom, var vi klare til å ta over. Simen ville gjerne være med. Han er ung og meget dyktig. Har vært her siden læretiden, og vi går veldig bra sammen, sier Freddy Johansen, som har vært faglig ansvarlig på verkstedet i mange år.

Service er viktig

– Vi er et fullverdig bilverksted plassert i et forholdsvis lite lokalsamfunn. Det betyr at vi, i tillegg til å være faglig dyktige, også må ha ekstra fokus på god service. Det er viktig å få nye kunder, men det er enda viktigere å ta vare på de kundene vi allerede har, sier Johansen, som gleder seg stort til å bli eier av egen arbeidsplass.

Tidligere i år, 1. april, skiftet Sletta Auto verkstedkjede. Etter mange år i BilXtra er man nå med i Meca.

– Vi føler at det var en riktig beslutning. Meca har stort fokus på utvikling av de ansatte. Kurs og etterutdanning er viktig i en bransje hvor det er

en teknologisk rivende utvikling. Vi tar imot alle bilmerker, så det er ekstra mye å sette seg inn i, sier Freddy Johansen.

Nye og gamle eiere av Sletta Auto. Fra venstre Elisabeth Syversen, Gjermund Syversen, Simen Engsvik og Freddy Johansen.

joker
- helt i nærheten

www.joker.no
AREMARK

Åpningstider:
Mandag–fredag 09–20, lørdag 09–18

Utvalg av apotek-varer fra Apotek1

Kjeller'n
Massevis av sommerblomster i salgslokalene i hagen

Husholdningsartikler • Gaver • Verktøy • Garn
Glass og servise • Lamper og elektrisk utstyr
Hageredskap • Duker
... og veldig mye annet!

Fosby, Aremark. Åpningstider som Joker

25 år med DS «Engebret Soot»

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Eilif Mosbæk har et nært forhold til den flotte dampbåten. I 2015 ga han ut boken «Kanal-damperen Engebret Soot». I denne tok han for seg både dampskipets historie og ikke minst forvandlingen fra rustent vrak til en flott båt som fortsatt seiler. Boken tar også for seg his-

torien om mannen med samme navn; Engebret Soot. Uten dette selvlærte geniet ville vi ikke hatt Haldenkanalen, med de følger det ville fått for utviklingen av både Halden by og samfunnene langs Haldenvassdraget.

Eilif Mosbæk fulgte i fjor opp med å gi ut boken om DS «Turisten», som også er tilbake på kanalen. Begge bøkene byr på spennende

Det er i år 25 år siden dampskipet «Engebret Soot» ble sjøsatt etter flere års intens jobbing med fullrestaurering.

lesning og nyttig kunnskap om vår felles arv. Bøkene kan kjøpes hos O. Mosbæk i Ørje, en virksomhet forfatteren selv tok over etter sine foreldre og som nå drives av datteren Kari.

En umulig oppgave

«DS Engebret Soot» skal IKKE sjøsettes igjen og damp avgårde» skrev journalisten Alf J. Hellum i Jern og Metallarbeideren 1978.

Så feil kunne man altså ta. Seksten år senere, 7. juni 1995, ble den fullrestaurerte skuta løftet tilbake til vassdraget hun tidligere hadde seilt på nesten uavbrutt i 105 år.

– Mange i dampbåtmiljøet på Ørje gjorde en kjempeinnsats for å få båten på vannet igjen. Jeg nøyer meg i denne sammenheng med å gi ekstra honnør til Asbjørn Otto Braarud. Uten ham ville vi ikke hatt Soot-en i kanalen, sier Eilif Mosbæk.

DS «Engebret Soot» kan i år feire 25 år på vannet etter fullrestaureringen. Eilif Mosbæk var med på å hente vraket fra Oslo. Mange ildsjeler sørget for å få båten på vannet. Mosbæk har senere skrevet bok om både båten, restaureringen og mannen Engebret Soot.

GRANLI RØR AS

Massasjebad for din beste hjemmesommer

VIKINGBAD
UTESPA Vi forhandler og monterer massasjebad

Granli Rør AS
Sletta 3, 1870 Ørje, Mob: 90 91 42 32
stig@granliror.no
www.granliror.no

VI FORHANDLER OG MONTERER
Panasonic luft/luft varmepumper
Miljøvennlig kjølemiddel.
Energieffektiv.
Sett inn varmepumpe nå!
Behagelig temperatur hele året. Kjøling vår og sommer – varme høst og vinter.

Rørlegger med nettbutikk

VI HJELPER MED:

- Nybygg
- Rehabilitering
- Service
- Sanitæranlegg
- Varmeanlegg
- Varmepumpe
- Kloakkrensing
- Vannrensing
- Gassanlegg

RØRKJØP
Det beste valget

God sommer!

REMA 1000 ØRJE

7-23 (8-20)

SØNDAGSÅPENT 11-18

3 FOR 2

2 FOR

89⁰⁰

PLUKK OG MIKS SPESIALPØLSER

Gjelder alle vainter merket med "3 for 2", 230-525 g, 29,00-69,00 pr. stk

GRILLBURGER 2PK

Nordfjord, 2x360 g, ordinær pris 59,00 pr. pk

25⁰⁰

PR. PK

SANDWICH OG BÅT-IS

Isbjørn-Is, 268-300 g, 83,33-93,28 pr. l

4 FOR

35⁰⁰

+ PANT

GRANS TAFFEL

Grans, 4x1,5 l, 5,83 pr. l eks pant

REMA 1000

Gjelder REMA 1000 Ørje tom 02.08.20. Vi tar forbehold om trykkfeil, og at noen varer kan være utsolgt.

Jeanette Arvidsson har de siste månedene hatt delvis mammpermisjon. Noen dager på jobb i Ørje – de øvrige dagene hjemme i nybygd hus i Västra Fågelvik med minstejenta Svea (1). Eldstejenta Selma på nesten 4 går i dagis – barnehagen.

Svorsk hverdag for Jeanette

Jeanette Arvidsson er en av mange som daglig forholder seg til både Norge og Sverige. Hun bor i Sverige, men jobber i Norge. Hun har slekt i begge land, og oppveksten var preget av det nære forholdet mellom broderfolkene.

**VI HJÄLPER DIG
MED DINA
SMÅ OCH STORA
BYGGPROJEKT!**

Personligt / Tryggt / Enkelt

DIN LOKALA BYGGHANDEL

TÖCKSFORS Ståltorpsvägen 11 / 0573-76 13 00 / Mån-Fre 7-17 Lör 9-12
www.optimera.se

/OPTIMERA/
Bygghandel för proffs

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Jeanette Arvidsson bor i idylliske Västra Fågelvik, bare noen minutter over grensen ved Ørje. Hun bor med mann og to små barn i nybygd hus. Utsikten til innsjøen Foxen, en del av Dalslands Kanal, er formidabel. Daglig, i hvert fall når hun ikke har mammpermisjon, pendler hun de få minuttene til Ørje. Hun har siden 2014 vært ansatt i Marker Sparebank. Først i privatmarkedet. Nå er hun kundearådiger i bedriftsmarkedet.

Stortrives

Jeanette Arvidsson vokste opp midt i Holmedal, mellom Töcksfors og Årjäng. Der gikk hun seks år på låg- og mellanstadiet, altså barneskolen. For å gå på ungdomsskolen, eller högstadiet som det heter i Sverige, måtte hun til Årjäng. Der ble det også gymnasiet – videregående – med fordypning i økonomi.

– Jeg har alltid interessert meg for matematikk og økonomi, sier hun.

Etter gymnasiet gikk turen til universitetet i Karlstad, med fire års studier i «affärsjuridik och skatt».

Mens hun gikk på skole hadde hun ekstrajobb på bensinstasjonen Gulf i Töcksfors.

– I ti år jobbet jeg der. Det var gode penger å ta med seg, sier hun.

Svensk-norsk

– Jeg er naturligvis svensk. Det blir feil å si noe annet. Faren min, Håkan Arvidsson driver bilverksted i Holmedal. Men min mormor Bjørg Christoffersson, født Øiestad, er fra Ørje, med blant annet slekt fra Rørvik. Det er mye norsk blod i meg, sier Jeanette.

Ofte i Norge

Gjennom oppveksten var Ørje et sted ungdommene ofte besøkte. Den gang var det naturligvis ikke noen korona-begrensninger. De siste månedene har ting vært annerledes, men folk flest håper at tiden med begrensninger i grensepasseringen snart er forbi.

– For oss var det aldri noen riksgrænse som bød på problemer. De fleste av oss hadde både slekt og venner på norsk side. Det var naturlig å tilbringe tid i «Nørje». Vi følte aldri at vi dro til utlandet. Vi skulle bare over til naboen.

Trives i banken

– De siste seks årene har jeg også jobbet i Norge. Jeg trives veldig godt i Marker Sparebank. Hyggelige kunder og meget gode kolleger. Og språket er ikke noe problem. Nordmenn og svensker er ganske like, på mange måter. Eneste lille utfordringen jeg har er at jeg har litt ekstrajobb med skatt, Nav, kronekurs og ulike regelverk.

520 norska judar räddades norr om Töcksfors

För 80 år sedan var gränsen

11.000 norska flyktningar varav 520 norska judar räddades under andra världskriget via gränsövergångar mellan Töcksfors och Skillingmark, konstaterar Lars Hansson. Foto: Johanna Hillgren

Gränsen mellan Sverige och Norge var ofta skillnaden mellan liv och död för de flyktningar som under andra världskriget flydde från ockupationen i Norge. Foto: Riksarkivet

520 av Norges 2.100 judar räddades under andra världskriget via gränsövergångar mellan Töcksfors och Skillingmark. Området tog emot 11.000 norska flyktingar och landsfiskaldistriktet var det mest arbetsbelastade av alla utmed den norsk-svenska gränsen, konstaterar en färsk doktorsavhandling.

RUBEN AGNARSSON, TEKST

Järnskogs landsfiskaldistrikt, med tätorterna Järnskog, Skillingmark, Östervallskog, Töcksfors och Karlanda, tog emot flest antal norska flyktingar av alla distrikten i Sverige under andra världskriget. Distriktet hade samtidigt den längsta personalstyrkan och var tveklöst det mest arbetsbelastade av alla utmed den norsk-svenska gränsen, konstaterar en färsk doktorsavhandling av forskaren Lars Hansson vid Göteborgs universitet.

32.638 flyktingar från Norge flydde till Sverige via Bohuslän, Dalsland och Värmland. Endast 16.100 flyktingar kom till Sverige över den långa gränsen vid de fyra länen längre norrut.

Flyktingströmmen via Värmland var mer omfattande än i något annat län, det gällde främst Järnskogs distrikt dit närmare 11.000 norska flyktingar sökte sig under kriget.

Lars Hansson beskriver hur massflykten från Norge tvingade fram en förändrad inställning till flyktingar i Sverige när de svenska myndigheternas lokala representanter mötte flyktingarnas desperata väjdanden.

Han konstaterar även att det blev svårare att upprätthålla gränsen mellan norska medborgare av judisk respektive icke judisk bakgrund för en landsfiskal vid det fysiska mötet under krigsåren än det var för UD att avslå en ansökan från en tysk jude under 1930-talet.

Judar deporterades

I slutet av oktober 1942 inleddes arresteringen av alla judiska män i Norge, samtidigt som all judisk egendom drogs in till staten. I mitten av november beordrades samtliga norska judar att registrera sig och i slutet av månaden arresterades judiska kvinnor, minderåriga och män som inte hunnit gå under jorden eller lyckats fly till Sverige.

De deporterades till Auschwitz via lastfartyg, mellan den 26 november och slutet av februari 1943. Vid framkomsten till Auschwitz mördades de flesta omgående. Av 776 deporterade dog 738, medan 38 överlevde.

Av Norges cirka 2.100 judar flydde omkring 1.200 judar till Sverige. Närmare 900 av dem kom via Värmland, Dalsland och Bohuslän och huvuddelen – 520 personer – kom via Järnskogs distrikt.

Lars Hansson menar att det var de lokala myndighetspersoner som pressade de centrala myndigheterna att förändra flyktingpolitiken på nationell nivå. Han har gått igenom närmare 33.000 förhörsprotokoll som landsfiskalerna upprättade vid gränsen.

Dessutom har närmare 1.000 förhörsprotokoll valts ut för att beskriva flyktmotiv, flyktvägar och konfrontationer med tysk polis. Protokollen innehåller utförliga texter om händelseförloppet vid flykten till Sverige.

skillnaden mellan liv och död

I juni 1983 tackade Norges kung Olav V Sveriges kung Carl XVI Gustaf för att Sverige och den svenska befolkningen hjälpte Norge under andra världskriget då landet var ockuperat av Nazityskland.

Kung Haakon och kronprins Olav söker skydd för det tyska flygafallet på Nybergsund den 11 april 1940. Foto: Johan Wilhelm Clüver

Flyktingar til fots.

Släkt sedan unionstiden

De norska judarnas berättelser vid gränsen till Sverige ledde till att svenska UD ändrade hållning och att de närmare 8.000 danska judarna året därpå kunde mottas med öppnar armar av Sverige. Det byråkratiska motstånd som UD utvecklade mot nazismen i slutet av andra världskriget medförde inte bara att Sverige blev en unik fristad för judar i Europa. Raoul Wallenbergs skyddspass i Budapest var en förlängd arm av detta motstånd som även gjorde svenskhusen i Ungerns huvudstad till en fristad.

Lars Hansson citerar landsfiskal Åke Hiertner, som beskriver banden mellan norska och svenska gränsbor i Järnuskogs distrikt: «Inom distriket, som har en cirka 7 mils gräns mot Norge, är bebyggelsen vid några platser sådan, att riksgränsen så att säga delar byar i två hälften. Detta är framförallt fallet vid Rommenäs i Östervallskogs socken, där bebyggelsen är relativt tät på ömse sidor av gränsen. Folket på sådana trakter är ofta släkt alltsedan unionstidens dagar och har vant sig vid att få röra sig fritt fram och åter över gränsen.»

Lars Hansson beskriver även hur Carl Fredriksens Transport från november 1942 till början av 1943 överförde cirka 1.000 flyktingar från Norge till Sverige innan organisationen sprängdes av tysk polis genom en angivare.

I regel bestod transporten av två lastbilar med vardera 20 flyktingar. Bilarna körde så nära gränsen de kunde innan vägen övergick i skogsstigar. Den sista sträckan fram till gränslinjen vid Römnäset företogs därefter till fots i nattmörkret under ledning av en lots.

I januari 1943 sprängdes flyktorganisationen men ledningen hann fly och anlände i droska den 15 januari till Håns tullstation.

5.000 norska soldater

Vid ett annat tillfälle den 1 januari 1942 knackade en grupp tyska soldater strax efter tolvslaget på dörren till ålderdomshemmet i Väng där de trodde de svenska tulltjänstemännen bodde. De ville fira nyåret tillsammans med tullpersonalen och blev förvånade när tillkallad gränsuppsyningsman förklarade att de inte hade rätt att överskrida gränsen ens för att önska gott nytt år. Till norska flyktingar räknas även de närmare

5.000 norska soldaterna i den så kallade Östfolddivisionen som under 13-15 april i april 1940 flydde över gränsen nära Töcksfors för att interneras i Sverige.

General Erichsen som åtföljde sina trupper bad den 13 april landsfogden i Värmland om tillstånd att passera genom Värmland för att lämna förstärkning åt norska trupper vid Kongsvinger. Enligt generalen handlade han på uppdrag av den norska regeringen. Förfrågan vidarebefordrades till överbefälhavaren general Thörnell som svarade: Norsk militär som överskred gränsen skulle tas i förvar och omedelbart avväpnas. Den norske befälhavaren godtog genast det svenska kravet på avväpning.

Från den 14 till 20 april avväpnades och bortfördes från Årjäng via Karlstad över 4.600 norska soldater, 400 hästar, 5.000 gevär, 10 ton artilleriammunition samt ett komplett fältlasarett.

Norges kung stoppad vid gränsen

Från 9 april 1940 rasade hårdare strider i södra Norge och den svenska gränsbefolkningen bevittnade de dramatiska händelserna. Den 12 april stoppades kung Haakon vid svenska gränsen i Jämtland.

- Jag minns än i dag hur sliten och trött kung Haakon såg ut, sade långt senare den välkände skidlöparen Mora-Nisse.

Den 12 april utbröt panik i Halden utifrån rykten om att staden skulle evakueras inför ett förestående tyskt angrepp. Panikförlöppet gick med febril fart, enligt Smaalenenes Amts-tidene: «Gamle mennesker kom ruslende utover distriket, og utover natten fikk man melding om at det lå folk i skogene og frøs [...]. På de forskjelligste steder hadde folk søkt hen, bare de kom ut av byen.»

Den 12 april hade kung Haakon nått fram till den jämtlandska gränsen. Den svenska utrikesministern kontaktades för att kungen skulle få komma in på svenska territorium. Svaret blev att kungen i så fall riskerade bli internerad då han var Norges överbefälhavare och under flykten bar generalsuniform.

För att få skydd mot tyskt flygangrepp körde emellertid kungen med följe in två kilometer på

svensk mark fram till tullbommen vid Flötningen norr om Storlien. Där stod den välkände skidlöparen Mora-Nisse Karlsson, som senare uttryckte: «...fem stycken bilar från norska sidan, vilka givetvis stoppades av vårt folk... Döm om vår förvåning, när vi finner att det är norska kungen och hans närmaste män, som jagats av tyskarna genom de norska skogarna fram till vår bevakning. Jag minns än i dag hur sliten och trött kung Haakon såg ut.»

Exil i London

Efter ett par timmar återvände kungens följe till Norge och den 8 juni evakuerades kungafamiljen och Norges regering till Storbritannien för att installera en norsk exilregering.

I mitten av april intog tyskarna de större städerna Fredrikstad, Halden och Sarpsborg i det norska gränslänet Östfold och Värmlands Folkblad kunde 15 april rapportera att befälhavaren på Fredriksten fästning samma dag flytt till Sverige tillsammans med sina soldater.

Gränsbefolkningen på den svenska sidan kunde nu på plats bevitna den tyska uppmarschen. Största uppmärksamheten tilldrog sig tyskarnas uppmarsch vid Trosterud i Römskog, som ligger bara några meter från det svenska Rommenäs. Här uppehöll sig praktiskt taget tyskar, norrmän och svenskar i samma by.

Den 10 juni 1940 lade de kvarvarande norska trupperna ned sina vapen och kriget i Norge var officiellt slut. Krigets facit blev 9.500 stupade eller drunknade, varav 3.700 tyskar, 4.800 allierade och närmare 900 norska soldater.

FLYTENDE OVERNATTING

Et meget spennende konsept for reiseliv i Haldenkanalen er under planlegging; flytende overnatting.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Flytende overnatting er et konsept som skal øke attraktiviteten i kanalen. Dersom alt går slik Haldenkanalen Regionalpark håper, kan man allerede i sommer ta de første overnatningshyttene i bruk.

Unikt konsept

Hyttene har moderne design og er spesielt tilpasset forholdene i Haldenkanalen. Målet er å gi folk

muligheten til å kombinere opplevelsen av vann med åpne, vidstrakte områder med uberørt og vakker natur. Hyttene er utstyr med et ildsted sentralt plassert fordi dette er et naturlig samlingspunkt som forbines med gode naturoplevelser.

På samme måte som tømmeret ble transportert via vannveien, er hyttene dimensjonert for å kunne sluses gjennom kanalsystemet.

Det er et meget spennende konsept Haldenkanalen Regionalpark arbeider med. Hvem kunne ikke ønske å tilbringe noen feriedager i denne flytende hytta?

Illustrasjon fra prosjektbeskrivelsen

**HOTELL
ÅRJÄNG**

Hotel Årjäng – ett modernt stadshotell med stilren och enkel design

Med cirka timmens bilfärd från både Karlstad och Oslo hittar du hotellet vid sidan av E18. Vi som jobbar här önskar dig varmt välkommen och ser fram emot att ha dig som gäst. Kom in och känna dig som hemma. Vi erbjuder allt från standardrum, familjerum till minisviter. Alla rum är utrustade med AC, TV och Wifi. Dessutom har vi lyxat till det med sängar från Kinnabädden.

Som gäst hos oss har du fri entré till Årjängs simhall & Gym.

Priser från 795:-

**Upplev
Grenseland och
Dalslands kanal**

Möten och konferenser

Med fyra moderna konferenslokaler, en stor restaurang, bastu, simhall och bowling kan vi erbjuda lösningar för de flesta möten. Det är vad vi kallar en bra mötesplats.

Konferens från 390 kr/person

**Trolltorget, SE-672 31, Årjäng
vxl: +46 (0) 573 130 59**

hotelarjang.com

Sommerdager i Haldenkanalen

Sommeren er fantastisk i Haldenkanalen!

Her kan man padle eller kjøre båt gjennom idylliske innsjøer og imponerende sluseanlegg – i et vakker landskap med mange interessante kulturminner.

Her kan du også bade, fiske, spise, oppleve kunst og kultur, bo og oppleve mange flotte sommerdager!

For flere magiske
sommeropplevelser i
Haldenkanalen se:

visitHALDENKANALEN.no

SOOT SPELET ØRJE

EN STOLT SOMMERTRADISJON!

En varm takk til alle trofaste publikummere

Vi vil savne dere i sommer - Velkommen tilbake i 2021!

Følg oss på facebook og www.soot-spelet.no

Foto: Vidar Østenby

Besøk Kanalmuseet i sommer

Haldenvassdragets Kanalmuseum er vel verd et besøk denne sommeren, selv om den spesielle situasjonen vi står oppe i har lagt sine begrensninger.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Det er ikke enkelt å drive utadrettet museumsvirksomhet med strenge smittevernregler hengende over hodet. Men i likhet med andre attraksjoner gjør man det beste ut av det hele på Haldenvassdragets Kanalmuseum.

Mye for barn

Med «alle» nordmenn på ferie i eget land, er det stor sannsynlighet for at mange vil finne frem til barnevennlige ferieopplevelser, og da er Kanalmuseet et godt alternativ. Kanalmuseet tar barn på alvor. Det er mye spennende å se og gjøre - for hele familien - og den populære Barnas Museumsstafett blir arrangert også i år.

Istdiskrep sen Ørjan, hovedpersonen i en barnebok som ble utgitt i fjor, kommer fysisk på besøk denne sommeren. Hver fredag klokka 13 - fra 26. juni til 31. juli stiller Ørjan opp i hele sin gule prakt, til glede for de yngste.

Historisk vandring

«I Brugsarbeidernes fotspor» er et tilbud gjennom hele sommeren. Det er en vandring på det flotte området rundt Ørje Brug, der museet i dag inngår som en viktig del. Vandringene

Natur, fugleliv og livet i vannet er en viktig del av Kanalmuseets virksomhet. Bildet viser det flotte brugs-området sett fra sør.

finner sted hver lørdag og søndag kl. 13.

Avdelingsleder Desirée Nævdal har lagt opp til en museumssommer med mye utetid. Parker, hager og kulturlandskap vil stå sentralt i museets tilbud i denne sommeren.

Kanalmuseet har også døgnåpent museum - det betyr museum på nett. Digital presentasjon er et satsingsområde i Østfoldmuseene, som Kanalmuseet er en del av.

Kanoutleie

Interessen for kanopadling i Haldenkanalen øker år for år. Denne korona-sommeren er det ventet at økningen blir formidabel. Kanalmuseet,

i samarbeid med Joval gård i Rødenes, tilbyr kanoutleie med flytevest inkludert.

Åpningstider:

20. juni – 16. august
Onsdag-søndag: kl. 11-16
Mer info på:
[ostfoldmuseene.no/
kanalmuseet](http://ostfoldmuseene.no/kanalmuseet)

Avdelingsleder Desirée Nævdal må ta sine koronaforholdsregler, men håper at årets sommer på Kanalmuseet skal bli en hyggelig opplevelse for store og små.

GARMEK

– DIN BILVERKSTAD

VÄLKOMMEN in till din erfarna bilverkstad i Holmedal mellan Årjäng och Töcksfors

Vi har alltid bra priser och SERVAR ALLA BILAR

**Ring eller maila oss för mer information:
0573-200 63 – info@garmek.se**

BRÖDERNA LINDQVIST BYGG AB

Företaget Bröderna Lindqvist Bygg AB grundar sig i Töcksfors och drivs av bröderna Mikael och Tony Lindqvist. Vi har många års erfarenhet inom vår bransch.

- Ny till och ombyggnationer
- Renoveringar
- Vi utför både större och mindre projekt
- Innehar F-skatt

Kontakta oss för rådgivning och prisförslag.
Vi erbjuder offert och budget

MIKAEL LINDQVIST: 070-399 97 33
TONY LINDQVIST: 073-825 25 52

Linn Charlotte Klund fra Marker og kjæresten **Paul Lübbe** fra Tyskland har vært på jordomseiling i nesten sju år. Grenseland har fulgt turen helt siden avreisen fra Skjeberg høsten 2013. Etter en lengre foredragsturne på hjemlige trakter er paret tilbake i seilbåten som hadde ligger noen måneder i en marina på Papua Ny-Guinea.

Papua Ny-Guinea – bedre enn sitt rykte

Like før nyttår var det dags å returnere til vår egen båt og fortsette der vi slapp før Arktis-eventyret med seilskipet «Infinity». Seilbåten vår, «Amanda Trabanthea», hadde stått parkert i marina i Papua Ny-Guinea (PNG), og vi var svært spente på hvordan båten hadde klart seg gjennom et helt år med sydenvarme, regnsesong - og tropiske stormer for alt vi visste.

Ikke minst var vi nysgjerrige på hva øyriket i det nordvestlige Melanesia hadde å by på. Hittil hadde vi bare hørt skrekkhistorier. Hovedstaden Port Moresby gikk for å være en av verdens farligste byer, hvor drap, ran og overgrep var hverdagskost.

Ett år tilbake hadde vi overlevert «Amanda» til et fransk seilerpar som overførte den fra Vanuatu til Port Moresby, så dette var første gang vi selv satte fotter på øya. Og scenariet som møtte oss? Smilende og hjelpsomme melanesiere, hvor enn vi gikk. Vi fikk det ikke helt til å stemme. Likevel tok vi våre forholdsregler og tælla ikke rundt utenfor marinaens bevoktede porter etter solnedgang.

«Gangsterby»

På dagtid benytta vi derimot muligheten til å utforske «gangsterby-samfunnet» som, til tross for en mer moderne livsstil, hadde mange likheter med vårt tredje «hjemland» Vanuatu. Vi kunne gjøre oss forstått med pidgin-engelsk, og øyboernes livlige væremåte gjenspeila seg i den fargerike kulturen. Imidlertid var det liten tvil om favorittfargene; rødt, svart og gult, som i flagget.

Nordmenn går for å være patriotiske, men her må vi sannelig se oss slått! Typiske suvenir T-skjorter med påskrifter som *We love PNG* og *PNG-made* var forbeholdt de lokale selv, ikke turistene.

Et helt vanlig syn i Papua Ny-Guinea, som verken skyldes tannkjøttbetennelse eller «raw meat diet».

Blandet med de naturlige E-(farge)stoffene lime-pulver og sennepsstilk, ser det til forveksling ut som om folk går rundt i gata og spytter blod. Du har nå blitt introdusert for den eksotiske, og hakket mer motbydelige, versjonen av snus.

Sprek «Amanda»

Synet som møtte oss om bord var – til en forandring – overraskende positivt. I motsetning til våre bleke vintermager så «Amanda» ganske sprek ut der hun lå og venta på oss i marina-båsen. Ingen oversvømmelse i byssa, heller ingen mugginvasjon! Insekter av ymse slag hadde tatt hyre under dekk mens vi var borte, men bortsett fra *det virka* det som «caretakeren» hadde gjort jobben sin. Det gjenstod bare å håpe at ingen uhyggelige overraskelsesmomenter lå på lur når rigg, ror og seil skulle blåses liv i etter ett års dval. Det var duket for testtur.

Etter vel overstått generalprøve kom vi i snakk med mannskapet på en annen norsk båt i marinaen og endte omsider opp på katamaranen til en fastboende australier. 81 år gamle Brian Hull skulle bli vår unike øyeåpner til det nyguineanske samfunnet. Med sitt vulgære språk, dog dannede og sofistikerte væremåte, er denne skipperen og eiendomsmegleren noe helt for seg selv.

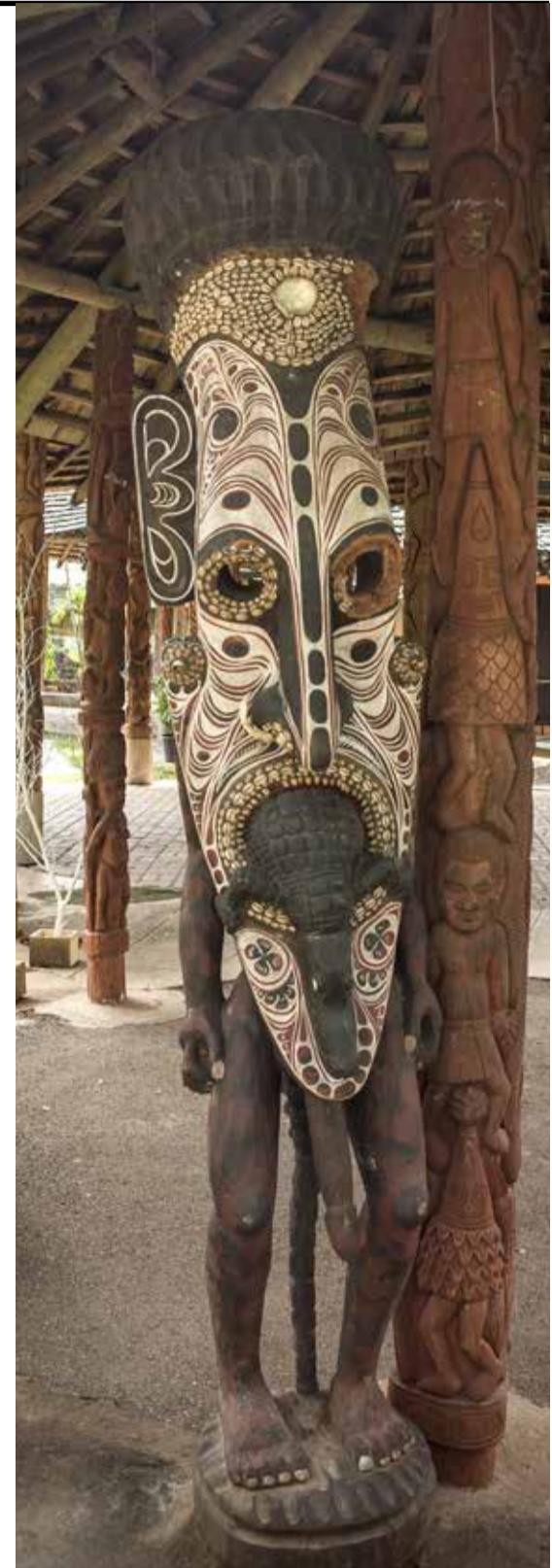
Løsning av verdensproblemer over et glass rødvin ble hyggelige innslag i hverdagstralten, der samtalene ofte dreide seg om landets farlige rykte. Til tross for 20 års fartstid i PNG har Brian kun én gang blitt utsatt for noe kriminelt.

Lite å frykte

Brian Hull hevder at kriminaliteten stort sett er knyttet opp mot stammekonflikter, og at du som utlending har lite å frykte. Riktignok tilspisses uoverenskomstene i hovedstaden, hvor innflyttere fra alle landets stammer samles. Men paradokset er: Jo farligere merkelapp det settes på byen, desto mer stiger utenlandske leiarbeideres risikolønninger («risk allowance»). Bare for å ha avdekket *den myten*.

Vi var igjen litt oppgitt over hvordan oppfatelsen av tvilsomme destinasjoner har en tendens til å bli overdramatisert. Glemt blir det rike mangfoldet verdens tredje største øy har å by på. Aldri har vi opplevd makin til fargerik, variert kultur og tradisjonspraksis. Herlig, frodig natur hvor bugnende regnskog tar over for såkalt «Teletubbie-landskap» som på øygruppene i øst må vike for krithvite strender og koraller. Dertil en håndverkerkunst ut av en annen verden.

Før vi fikk se mer av godsakene måtte vi sette av fellesferien til utrustninger og oppgraderinger. Selv om båten var i relativt god stand, var lista lang. En av de artigste jobbene skulle bli å re-designe forseilet. På «Infinity» hadde vi lært å gå seilmakere i næringen, og med primuskoker (ja, du leste riktig), seilmakerhansker,

Dette totemet er som tatt rett ut av billedboka og representerer papuansk flid- og håndverkerkunst i særklasse.

nål og tråd hoppa vi på seilprosjektet. Deretter venta tidenes største ryddesjau. Vi kunne simpelthen ikke utsette det lenger. Selv om vi til slutt måtte avsette en langhelg til å endevende hele båten og litt etter litt kvitte oss med et quart tonn tral som hadde hopa seg opp i løpet av seks år! Ikke bare var det en stor lettelse, det kunne tydelig sees på båten at vi vant flere centimeter med vannlinje.

På egenhånd

Etter endt dugnad skulle turen etter planen gå straka vägen til Indonesia. Det var bare ett problem; Linn Charlotte var ikke helt klar til å dra. Papua Ny-Guinea hadde vekka liv i sosialantropologen i henne. I øst lå de sagnomsuste *Trobrianderøyene* og venta – enhver antropolog drømmedestinasjon. På tide å finne ut om virkeligheten tilsvarte studielitteraturen. Det var nå eller aldri. Timingen var egentlig perfekt, siden vi akkurat hadde fått canadieren Michael Chahley om bord. Nå kunne Paul ta seg en guttetur med vårt nye mannskap.

Velkommen til stranda, eller rettere sagt søppelfyllinga, på Daru. Foto Michael Chahley.

Men det var ikke til å stikke under en stol at vi hadde våre betenkelskter. Var det trygt for en jente å reise alene til den andre kanten av landet? Etter nøyere overveielser konkluderte vi med at det er verre å angre på noe man ikke har gjort enn vice à versa. Mens Linn Charlotte spente fast setebeltet i et littelit propellfly, satte gutta boys seil for *Daru*. Den lille øya ligger på terskelen til Torresstredet, det trange sundet som skiller Australia fra Papua Ny-Guinea og Oceania fra Asia. Vet ikke hvorfor, men i skrivende stund klinger Daru Island ganske urbant. *Det* var så langt fra virkeligheten du kan komme. Dette var PNGs skyggeside, og Paul fikk seg en velkomst han sent vil glemme.

Stamme.

smilebåndet, men du finner ingen. En kar ved kallenavnet *Junior* bryter til slutt stillheten og tilbyr oss en rundtur i landsbyen. Gjerne! Hva som helst for å unnslippe situasjonen. Det skulle ta oss noen dager før vi forstod hvorfor innbyggerne her skilte seg fra andre papuanerne. Vi ble fortalt at vi var en av de ytterst få seilbåtene som hadde ankret opp her. Sist gang var ett år siden, men kapteinene gjorde aldri landgang. Generelt tilhører besøk fra den vestlige verden sjeldenthetene. De eneste hvite de kjenner til jobber enten i gruve drift eller som misjonærer. Kort sagt ingen som er særlig godt likt på øya.

Etter at lydmuren var brutt, handla praten altfor ofte om hva vi eventuelt hadde å gi bort. T-skjorter? Sigareetter og sprit? Penger? Tilbake på båten klarte ikke Paul å legge bort opple-

velsene og alle tankene rundt. Han var sjokkert over den negative innflytelsen vestlig kultur hadde på innbyggerne her, og han satt lenge og snakket med Michael. Et annet scenario som rullet over netthinnen, var strandlinja. Mellom båten og land lå nemlig en langstrakt fjære. Slettes ikke noe uvanlig syn for en Stillehavsoy, men i stedet for å huse sjøstjerner og spiselig tang og tare, var dette et eneste stort søppeldepot. Uvitende om dette hadde vi tråkket barbent gjennom den kroppsvarme gjørma som skjulte glasskår og blikkbokser. For hvert skritt hadde vi risikert dype, infiserte kutt – bare et under at vi ikke hadde skada oss! På overflaten fløt fargerike tetraforpakninger, men ikke noe av dette så ut til å bry lokalbefolkingen. Straks tidevannet trakk seg tilbake, strømmet de til og forvandlet vannbredden til både volleyball- og fotballbane.

Vendepunkt

Vi ville likevel gi folk her en sjanse, og takka ja da *Junior* og noen kompisser foreslo en båttur til noen landsbyer tett i tett på langs av fastlandskysten. Straks innflytelsen fra supermarkeder og mektige konserner forsvant, virka folk langt mer avslappa, vennlige og fornøyde. Denne dagen skulle bli vendepunktet. Turen bød på trippel småprat med en av landsbyenes høvdinger, og Paul kunne kjenne et snev av livsgleden fra tida vår i Vanuatu blusse opp igjen. Det varte ikke lenge før vi hadde en flokk melanesierbarn på slep. De gapskratta da vi skar grimaser og lekte sisten med dem. De holdt litt avstand og målte oss nysgjerrig med øynene – før de tok på oss.

Høvdingen kunne fortelle at disse barna aldri hadde sett hvite mennesker før. Meget spesielt. Egentlig helt absurd og uvirkelig at man på 2000-tallet fortsatt kommer over slike samfunn. Med et smil om munnen nøt Paul på tilbaketuren synet av en voksede «*Amanda*» som i solnedgangen lå og duppa i vannskorpa.

Opplevelsen skrev seg inn i jordomseilingens permer under kapittelet om uforglemmelige øyeblikk. Det skulle likevel bli godt å få Linn Charlotte trygt om bord igjen og fortsette turen – ikke minst dele opplevelsene – som et fulltallig mannskap.

Hilsen Linn Charlotte og Paul

Hobbyseilmaker'n i aksjon. Forseglet skulle redesignes til et mer klassisk seil.

Frodig Teletubbie-landskap som stiger opp av havet er bare ett eksempel på Papua Ny-Guineas varierte naturprakt. Foto: Sven Erhorn

Ekstrem opprydning. Mens vi endevendte båten, fikk vi kvitta oss med nesten et halvt tonn tral som hadde hopet seg opp i løpet av seks år.

Daru Island anno 2019. Foto: Michael Chahley

Tenk, for flere av disse barna skulle møtet med Paul bli aller første møtet med en hvit mann. Foto: Michael Chahley

Spis og drikk **godt** i Marker

BåtCafeen i Ørje er en svært populær og helt spesiell restaurant. Stedet har fått pris som beste spisested langs E18 mellom Oslo og riksgrensen. Sofie Gustavsen Kolshus frister her med lekere rekesmørbrød.

I Storgata i Ørje ligger Butt's Tandoori & Fastfood.

Unn deg noe godt i sommervarmen!

Noen av sommerens store gleder er god mat og drikke. I Marker byr man på mat i de fleste varianter og fasonger. Alt fra gourmet til snadder for folk på farten.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Mange tilbyr mat og drikke til fastboende og turister. Noen serveringssteder er sesongbetonte. Andre holder åpent hele året. Alle i bransjen utfyller hverandre og gir mangfold, variasjon og gode valgmuligheter. Noen gjester skal bare bli mette i en fart. Andre skal bruke tid på å kose seg.

Godt utvalg

Ørje har mye å tilby. Her er noen eksempler. BåtCafeen ved slusene har fått pris for sin utmerkede mat og flotte omgivelser. Nytt i år er at også Bakergården i storgata holder sommeråpent.

Circle K tilbyr god mat til dem som er på farten. Alt fra ganske avanserte menyer til billig wiener.

Midt i Storgata ligger Butt's Tandoori & Fastfood. Tilbyr småretter, indisk mat, hamburger og kebab.

Ytterligere noen aktører sørger for mangfold på matsiden i Marker denne sommeren.

Collaborate

IT tjenester til
private og bedrifter

Collaborate

Tvillinggata 1, 1870 Ørje
Tlf. 69 81 20 15

tommy.jensen@collaborate.no

TIDLIGERE SLUSEBYEN DATA

Velkommen til Møllerens Hus

Mengder av
spennende
varer:
- håndverk
- klær
- smykker
- rariteter
- mat i
Møllerens kafé

FULLT AV OVERRASKELSER

ÅPNINGSTIDER 23. JUNI - 16. AUGUST:
Tirs - Ons - Tors - Fre 11 - 17
Lørdag 11 - 16
Søndag 12 - 16

Strømsfoss, 1798 Aremark
Tlf.: 916 39 075
www.mollerenshus.no

Gun Helen Gunneng byr på de lekreste kaker og matretter i Bakergaarden.

Det er ikke mange meterne fra Haldenkanalen til gourmet-herlighetene på Båtcafeen.

Tangen friluftsområde har blant annet en idyllisk badeplass.

Rørvik Camping ved Stora Lee tilbyr overnatting og fine bade- og fiske-muligheter.

Sulten i Marker?

SERVERINGSSTEDER I MARKER:

Bakergaarden Café og Restaurant

- intimt og koselig sted med god mat, kaker og alt man kan tenke seg av spennende forfriskninger.
www.sluseporten.no
Tlf. 904 02 515

Sluseporten BåtCafé

- kåret til beste spisested langs E18 på strekningen Oslo-riksgrensen.
www.sluseporten.no
Tlf. 904 02 515

Butt's Tandoori & Fastfood

- småretter, indisk mat, hamburger og kebab. Tlf. 401 46 193

Circle K

- god mat til folk på farten
Tlf. 941 74 035

Sove i Marker?

OVERNATTING I MARKER:

Sukken Camping

- www.sukken-camping.no
sukken@c2i.net
Tlf. 69 81 10 77

Lund Gård

- beanico@online.no
Tlf. 908 33 384

Rørvik Camping

- www.rorvikcamping.com
post@rorvikcamping.com
Tlf. 69 81 41 07/932 38 800

Aaseby Camping

Rakkestad-Vika Camping

Jovall Gård I Rødenes

En dukkert i Marker?

I Marker er bademulighetene mange og flotte. Her nevner vi noen av de mest kjente badestedene.

Badeplassen ved Husborn ligger øst i Øymark og er skiltet fra fylkesvei 21 mellom Aremark og Ørje. Ved Østre Otteid, ved Stora Lee øst i Øymark, er det også flott å bade. Godt egnet også for de minste.

Ytterbøl ligger øst i Øymark og er skiltet fra fylkesvei 21 mellom Aremark og Ørje. Rørvik Camping, helt inntil Stora Lee, øst i Øymark, har egen badeplass. Her er det fint å bade.

Gode bademuligheter i Stora Lee og på begge sider av Rødenessjøen og Øymarksjøen, i tillegg til mange tjern og vann. Stor badeplass på Tangen ved Ørje. Gode forhold for bading også ved de mange campingplassene.

Er du innom Ørje en varm sommerdag, er det bare å rusle seg en tur på Tangen og ta et forfriskende bad. Plassen egner seg fint for store og små. Det gjelder også for Lihammeren, på vestsiden av Øymarksjøen.

Enda en mulighet i Marker er Tjuvholmen vest i Rødenes, nord for Ørje. Så er det Sauelauga, ved det nye boligfeltet Mosebyneset like nord for Ørje, på østsiden av Rødenessjøen. Aaseby Camping, øst i Rødenes, og Joval gård i Rødenes er også gode alternativer.

- Tjuvholmen, Rødenes
- Tangen, Ørje
- Lihammeren, Ørje
- Ytterbøl, Øymark
- Østre Otteid, Øymark
- Husborn, Øymark
- Rørvik, Øymark

MESTERHUS

- det blir som avtalt

Byggingeniør - Entreprenør

Westlie & Sønner

BESTILL DRØMMEN HJEM...

Mesterhus sine arkitekttegnede hus bygges av lokale håndverkere med Mesterbrev i bedriften.

Ta kontakt med oss nå og få vår Mesterhuskatalog.

**Drømmen kan begynne
– det blir som avtalt**

Tlf: 69 81 17 05 E-post: eivind@westlieas.no
N-Sletta 11, 1870 Ørje www.westlieas.no

MARKER KOMMUNE

Marker er stedet for deg som vil noe

I Marker er alle gode initiativ velkomne, enten det dreier seg om bosetting, opplevelser eller næringsliv.

Og kommunen har mye å by på:

- lite offentlig byråkrati
- godt utvalg av tomter og boliger
- barnehageplass til alle som ønsker det
- en god skole og tilbud til ungdommen
- varierte fritidstilbud
- et kulturliv hvor alle kan delta
- et aktivt næringsliv
- flott natur
- og massevis av trivelige innbyggere!

FAKTA:

Antall innbyggere: ca. 3.600

Areal: 413 km²

Kommunesenter: Ørje

Telefon: +47 69 81 05 00

Epost: post@marker.kommune.no

www.marker.kommune.no

www.visitindenkanalen.no

www.visitindre.no

Mulighetene
er mange!
Ta kontakt!

– Fredsdagen 1945 glömmer jag aldrig

75 år har gått sedan andra världskriget var över. Under hela 1855 dagar var Norge ockuperat av Nazityskland, som höll befolkningen i ett järngrepp. Tisdagen den 8 maj 1945 kom den hett efterlängtade freden. – Pappa satt i tysk fångenskap och freden den 8 maj blev hans räddning, berättar Reidun Olsson (88).

ROBIN OLSSON, TEKST

«Meddelandet om freden mottogs av stockholmare med stormande jubel. Folk drog i stora skor ut på gatorna där glädjeytringarna antog rent sydländska former».

Citatet är hämtat från SF journalen och orden är skaldade av en ung Lennart Hyland.

Den 8 maj 1945 ringde fredens klockor över ett sargat Europa som gick in i en ny tidsålder. Nu 75 år senare finns det några, om än få, kvar som minns krigets fasa och fredsdagens glädjebud.

– Det värsta var inte de tyska soldaterna utan de norska nazisterna som hjälpte ockupationsmakten och som till exempel angav min pappa som var motståndsmann, säger Reidun som under hela livet fått bärta med sig de skräckupplevelser som faderns arrestering innebar.

Reidun Olsson är 88 år ung och hon växte upp i Norge. Hon berättar med inlevelse hur det var att bo i ett ockuperat land där ingen visste med säkerhet vem som de kunde lita på.

Kriget bryter ut

– Den 9 april 1940 var vi på skolan som vanligt och fick besked att gå hem ögonblickligen för att: «Det har skett något förfärligt». Väl hemma möttes jag av mina föräldrar och på radion sa de: «Faran är över». Vi packade det allra nödvändiga och flydde till en avlägsen gård i trakten.

Reidun växte upp på en gård med mor, far och syskon utanför Mysen. Tyska trupper var raskt på plats och de tog snart mat och hästar i besittning. Den norska hären kapitulerade nästan omgående och fem långa ockupationsår väntade.

– Vi gick i skolan som vanligt under kriget men en dag blev vår lärare arresterad. Anledningen var att några elever hade vänt kortet på Vidkun Quisling, som fanns i alla klassrum, bak och fram. Detta var olagligt och han blev arresterad och straffad.

Vidkun Quisling var som bekant ledare för det norska nazistpartiet Nasjonal Samling och blev efter krigsutbrottet och den norska regeringens flykt till England, statsminister och landsförrädare.

– Det var många nazister i våra bygder och de fick inte det straff de förtjänade, säger Reidun under vår intervju.

Barndomen förstörd

Reidun drar sig till minnes många episoder från kriget. Hon var nio år då det började och större delen av hennes barndom gick förlorad. En dag fick hon hjälpa sin morbror och en tysk desertör.

– Jag lärde dem att åka skidor. Vi åkte flera

Reidun Olsson var med och räddade flyktingar undan nazisterna.
Foto: Robin Olsson

Reidun och John Olsson gifte sig 1953.
Foto: Privat

Arthur Svendsen klarade sig undan deportation till Tyskland tack vare freden.
Foto: Privat

kilometer mot svenska gränsen, tills det kom en hästskjuts som tog över och gömde den tyska desertören. Han kom över till Sverige och klarade sig från en säker död.

Lika lyckligt lottade var inte alla. Det fanns en handlare i Mysen berättar Reidun, som vägrade att sälja kaffe till tyska militärer.

– Han blev arresterad och skickad till fånglägret Grini i Oslo. Efter kriget kom han hem i en urna, berättar hon med avsky i rösten.

Många gjorde motstånd

Hennes far Arthur var med i motståndsrörelsen och hjälpte flyktingar mot svenska gränsen.

– Pappa var en av de så kallade «Gutta på skauen», han var motståndsmann och hade tillgång till radio. Varje gång han hörde på nyheterna från London stod jag och min lillasyster i fönstret och tittade efter tyska soldater.

Nazisterna hade nämligen avlyssningsbilar där de pejlade in vilka som lyssnade på nyheter från London, endast de norska quislingarna fick behålla sina radioapparater.

– En dag var jag och min syster ute med sparken, till vår fasa fick vi se den «tyske sugga»,

radiobilen, vi skyndade oss hem men det var för sent, de hade arresterat pappa!

Arthur blev satt i fångenskap, men kriget var inne på sista versen och det blev hans räddning.

Sverige

– Det var bestämt att pappa skulle skickas till Tyskland men så tack och lov kom freden! Det blev hans räddning. Jag glömmer aldrig dagen vi återsågs och den frihet och frid som vi upplevde den 8 maj när freden kom. Det var fest och glädje överallt.

Reidun klarade krigets vedermödor och efter kriget började ett nytt liv. 1953 gifte hon sig med sin make John och flyttade till Sverige och de bildade familj.

– Det var många norska flickor som gifte sig till Sverige efter kriget, för de svenska pojken de hade bil de, säger hon med ett leende medan hon visar fram sitt fina bröllopsfoto.

Bland alla bilder finns även en bild på hennes far Arthur som överlevde kriget med råge, han dog 2007, hela 104 år gammal.

– Fredsdagen glömmer jag aldrig och den betyder mycket för mig, avslutar Reidun.

Besøksadresse: Storgt. 60, 1870 Ørje
Postadresse: Postboks 114, 1871 Ørje
Sentralbord: 69 81 05 00
Epost: post@marker.kommune.no

www.marker.kommune.no
**Følg aktiviteter
og arrangementer i Marker
på Skjer-i**

Følg oss på Facebook:
<https://www.facebook.com/markerkommune/>
Instagram: <https://www.instagram.com/markerkommune/>

Åpningstider

Marker rådhus

Kl. 07.30-15 (etter 25. august åpent til kl. 15.30)
 Tlf. 69 81 05 00 (telefontid 08-15) - SMS 454 06 597

Sentrumsrådhuset legekontor Ørje:

Nye smittetiltak ved Sentrumsrådhuset legekontor Ørje. På grunn av korona-situasjonen ser vi oss nødt til å holde inngangsdøren stengt en tid fremover. Det vil derfor bli satt opp ringeklokke og kamera ved døren til legekontoret i andre etasje. Alle henvendelser, også for blodprøver, må derfor avtales på telefon eller via Pasientsky.

Tlf.: 69 81 01 50

Akutt: 69 81 01 55

Legevakt: 116117

Grensen omlastningsplass:

Onsdager kl. 14-19.
 For ytterligere info:
www.iorenovasjon@no

Marker bibliotek:

Biblioteket vil være sommeråpent til og med torsdag 27. august.
 Tlf. Marker bibliotek: 452 98 254
 Epost: bibliotek@marker.kommune.no
 Link til bibliotekets katalog finner du på Marker kommunes hjemmeside.

Betjent tid:

Tirsdag og torsdag kl. 10-17
 For å hindre smitte, kan biblioteket dessverre ikke tilby meråpent i sommer. Men vi kan tilby dette: Hvis dere ikke har mulighet til å komme i betjent tid, kan dere bestille/reservere bøker på epost eller via katalogen vår. Vi låner da ut bøkene til deg, og du henter dem etter avtale med oss utenom betjent tid.

Vakttelefoner

Barnevernsvakt: 91 38 92 93

Alarmtelefon barn/unge: 116 111

Vann/avløp: 92 42 33 20

Legevakt: 116 117

Marker bibliotek

Smitteforebygging

Hold minst 1 meter avstand til andre, inkludert personalet. Hvis du har luftveisymptomer eller sitter i karantene, kan du ikke besøke biblioteket. Det er kun tillatt med et begrenset antall lånere inne i biblioteket samtidig. Opphold deg i biblioteket i så kort tid som mulig. Vi ønsker at barn er i følge med en voksen. Bruk håndsprut på hendene på vei inn. Spør hvis du trenger å bruke pc/kopimaskin. Ellers følger du anvisninger som er slått opp i biblioteket.

Digitale tilbud:

Vi tilbyr lån av e-bøker og e-lydbøker, både på norsk og engelsk. For norske bøker laster dere ned appen Bookbites til smarttelefon eller nettbbrett fra Google Play eller App Store. Her trenger dere lånernummer og pinkode. Sjekk også ut denne nettsiden for flere digitale tilbud: karanteket.no

Følg med på vår hjemmeside og Facebook-side.

Nyhet:

Nå kan alle i Viken enkelt låne, lese og lytte til e-bøker og e-lydbøker på engelsk! Slik får du tilgang: Last ned appen Libby til smarttelefon eller nettbbrett fra Google Play eller App Store. Eller gå inn via pc på nettadressen <https://viken.overdrive.com>. Logg på med lånernummer (må ha nasjonalt lånekort). Trenger du lånekort, kan du registrere deg via nett og deretter koble deg opp mot ditt lokale bibliotek. Får du spørsmål om å velge bibliotek, velger du Viken.

Sommerles

Sommerles er en digital lesekampanje for 1.-7. klasse og varer fra 1. juni til 31. august. De som skal begynne i 1. klasse til høsten, og de som avslutter 7. klasse nå til sommeren er også med. På sommerles.no kan du registrere bøkene du leser, samle poeng, prøve det nye spillet, få kule premier og lesetips, lese den eksklusive sommerlesfortellingen, løse oppgaver og følge med på hva vennene dine leser.

Sommerles er en lesekampanje laget for å motivere barn til å lese av egen lyst. Det skal være gøy å være med på Sommerles!

Barn som leser jevnlig i løpet av sommeren, opprettholder leseferdigheten sine gjennom en lang ferie. Sjekk ut sommerles.no for mer info. Er det noen som trenger hjelp med å komme i gang, er det bare å ta kontakt med biblioteket. Les mer her: <https://altom.sommerles.no/>

Marker skole:

Alle på Marker skole ønsker en riktig god sommer!

Første skoledag for elevene etter ferien er mandag 17. august. Barnegruppen har kort dag, med buss hjem kl. 12.50. Ungdomstrinnet har full dag med buss hjem kl. 14.35.

SFO har feriestengt uke 29, 30 og 31. Første åpningsdag etter ferien er mandag 03. august.

Skolen har **planleggingsdager** 10.-14. august (uke 33). SFO holder stengt mandag 10. og tirsdag 11. august.

Teknikk, plan og miljø

Det kan til tider i løpet av sommeren være redusert bemanning på teknikk,

plan og miljø. Tilgjengelighet bør derfor sjekkes før man møter opp. Ta kontakt med servicekontoret i Marker kommune på tlf. 69 81 05 00 for å avtale tid.

Kulturskole

Marker kulturskole har utvidet søknadsfrist 25. juni. Søknaden gjelder skoleåret 2020/2021. Søknaden er bindende. Søknadsskjema finner du på Marker kommunes hjemmeside: www.marker.kommune.no

For ytterligere info kontaktes Else Marit Svendsen, tlf. 92 89 47 38 eller epost else.marit.svendsen@marker.kommune.no

Treningsstider

Søknadsfristen for treningsstider i Markerhallen og gymsalen på Marker skole kommande høst/vinter er 24. juni. Søknadsskjema sendes på epost til else.marit.svendsen@marker.kommune.no For annen info, ta kontakt med Else Marit Svendsen, tlf. 92 89 47 38.

Kommunale møter

18. august:
 Utvalg for oppvekst og omsorg.
 Utvalg for plan- og miljø

20. august:
 Formannskapet
Møtested: Marker rådhus

Bobilplasser

Tangen i Ørje og Sjøglint leirsted.

Kanoutleie

Haldenvassdragets Kanalmuseum, Ørje tlf. 479 77 773 eller 69 11 56 50. Joval Gård tlf. 951 12 604.

Gapahuker i Marker

Sæterøya: To gapahuker, en ljørkoie og et miljøtoalett. Tilgjengelig kun fra vannet.

Tjuvholmen: Flott friområde med badeplass i nærheten. Utedo ved badeplassen.

Høvleritomta: Gapahuk på båtforeningens område på Ørje. Brygger og enkelt toalett.

Ørjeelva: To gapahuker, en på Liødegård og en ved elvebredden ved Liødegård.

Kirkebyøya: Gapahuk kun tilgjengelig fra vannet.

Fiskekort

Fiskekort fås kjøpt hos Nilsen Sport, tlf. 69 81 1144.

Turistinformasjonen

ved Ørje sluser er åpen hver dag fra kl. 11 til kl. 17 fra 15. juni til 19. august. Telefon 454 53 445 (kl. 08-17).

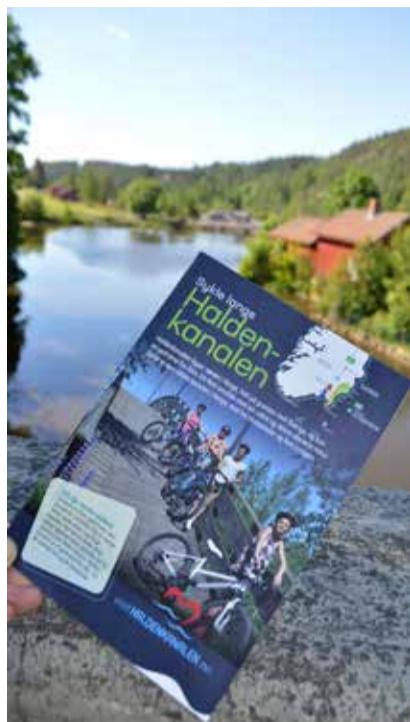
Båtutsetting

Se kommunens nettsider:
<https://www.marker.kommune.no/baatettingsplass.387620.no.html>

Nyttige nettsteder

www.visitindre.no
www.visitaldenkanalen.no
<https://ostfoldmuseene.no/kanalmuseet>
www.visitostfold.com
www.dampbåt.no
www.soot-spelet.no

Et paradis for SYKLISTER

En flott brosjyre gir tips om fantastiske sykkelturer langs Haldenkanalen. Turene er tegnet inn på meget gode og informative kart. Alle som liker å sykle bør studere heftet nøye. Da får man ekstra mye ut av turen på sykkelsetet, alene eller sammen med familie og venner.

Foto: Øyvind Ottersen

Aktiviteter for barn og ungdom i Ørje sentrum

Ved Markerhallen og Marker rådhus er det store og fine grøntområder som er tilrettelagt for fritidsaktiviteter. Her er det bare å kaste seg ut i det. I området finnes ballbinge, sandvolleyballbane, skaterampe og lekeplass. Foto: Øyvind Ottersen

Barnas fiskekongurranse

Når Nilsen Sport Elektrisk Leker i Storgata i Ørje inviterer til fiskekongurranse – da er det sommer i Marker.

- Nytt i år er at det er en konkurrans for barn under 16 år, sier Arne Nilsen. Konkurransen går ut på å fiske den lengste abboren.

- Kravet er at abboren skal være tatt på stang innenfor Markers grenser. For at konkurransen skal bli rettferdig, må fisken tas med til butikken der den blir målt, sier Arne Nilsen, som selv sagt legger til at det vanker fine premier de dem som har fått de lengste abborene.

Fiskekonkurransen pågår fra 20. juni til 16. august.

Foto: Øyvind Ottersen

**BARNEVERN
VAKTEN**
FOR INNRE ØSTFOLD
- for barn i akuttsituasjoner

Telefon: 91 38 92 93

Åpningstid:

Hverdager kl. 16-08.

Helger og høytider:

Hele døgnet

Fine turområder

Markers flotte natur byr på massevis av herlige turmuligheter.

FJELLAOMRÅDET

De store områdene mellom Marker, Eidsberg, Rakkestad og Aremark kalles Fjella. Dette er det største sammenhengende naturområdet i Østfold. Et nettverk av stier og skiløyper innbyr til turer både sommer og vinter. På websiden [turkart.no](#) kan du lese mer.

I Fjella finnes også flere besøkshytter. Disse er åpne for servering, først og fremst i vinterhalvåret. Turkart fås kjøpt i sportsforretning og bokhandel.

LINNEKLEPPEN

På grensen mellom Marker og Rakkestad ligger Linnekleppen (325 moh.). Det er Europas eneste bemannede brannvakttårn. Les mer på [Ut.no/Linnekleppen](#), Linnekleppens Facebook-side

Dampbåter

DS «Engebret Soot» (charter). www.dsengebretsoot.no

DS «Engebret Soot» går i chartertrafikk på Haldenkanalen. Her i nydelig kveldssol på Rødenessjøen. Foto: Jørn Fjeld

RENAULT
Passion for life

Nye Renault ZOE

395 km rekkevidde!

Elbilen for alle
Mest rekkevidde for pengene!

Fra kr **249 900,-**

Nye Renault **ZOE** har nå hele 395 km rekkevidde etter den nye og strengere WLTP målemetoden. Nytt Z.E. 50 batteri (52 kWh), oppvarmet ratt, hurtigladning 50kW DC/22kW AC og ny elektronisk girspak e-shifter med «one pedal driving». Batterigaranti på 8 år/160 000 km (minimum 66 % kapasitet). Pris er inkl. frakt og levering i Oslo. Les mer på renault.no. Forbehold om trykkfeil.

[renault.no](#)

NORGESPORTEN BIL
ØRJE

Kilebusvingen 2, 1870 Ørje
Tlf. 69 81 28 00
www.norgesportenbil.no

Åpningstider
Man.-fre. kl. 07:30–17:00,
lør. kl. 10:00–14:00

Mekonomen